

DE IJSSELACADEMIE IN 2013

DE IJSSELACADEMIE IN 2013

INHOUD	PAG.
Woord vooraf	5
De IJsselacademie slaat een andere weg in	6
1. Algemeen	8
1.1. Bestuur	8
1.2. Subsidiërende gemeenten en provincie	8
1.3. Raad van Subsidiënten	8
1.4. Incidentele subsidies	9
1.5. Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds	10
1.6. Frits de Zwerverfonds	10
1.7. Administratie en accountancy	11
1.8. Donateurs	11
1.9. Medewerkers	11
1.10. Participatie Historisch Magazine	12
1.11. Samenwerking met andere instituten	12
1.12. Externe vertegenwoordigingen	13
1.13. Erfgoededucatie	13
1.14. Contacten Historische Verenigingen	14
1.15. Public relations en communicatie	14
1.16. Jaarvergadering	16
2. Projecten	18
2.1. Streektaal	18
2.2. Regionale geschiedenis	23
2.3. Werkgroepen	33
2.4. Cursussen	33
3. Publicaties	35
3.1. Uitgaven van de IJsselacademie	35
3.2. Overige publicaties	35
3.3. Voorradige uitgaven eind 2013	35
Rekeningcijfers t.o.v. begrotingscijfers	42

Illustratie omslag:

Het Kamperlijntje met links de bebouwing van Stadshagen ter hoogte van 's-Heerenbroek.
Foto: Ad van Halem. Uit: *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld*. Uitgave Stichting
IJsselacademie, 2013. Vormgeving: Frank de Wit; info@frankdewit.nl.

WOORD VOORAF

In dit jaarverslag van de IJsselacademie kijken we niet alleen terug op het jaar 2013, maar gaan we ook in op de veranderingen die de IJsselacademie in 2014 staan te wachten. Veranderingen die betrekking hebben op de inhoud van ons werk en op de positie van onze organisatie.

De afgelopen jaren heeft de IJsselacademie een sterke positie verworven als hét onderzoekscentrum voor cultureel erfgoed in Overijssel. Ons werkterrein is geleidelijk aan opgeschoven door de begeleiding van provinciebrede projecten voor taal, geschiedenis en erfgoed in geheel Overijssel.

Dat vraagt erg veel van een kleine organisatie en daarom hebben bestuur en directie besloten om nauwe banden aan te gaan met het Historisch Centrum Overijssel. Door een intensieve samenwerking kunnen wij continuïteit geven aan ons werk en kunnen we dit zelfs verder uitbouwen. Maar het betekent ook dat er een eind komt aan ons volledig zelfstandig bestaan in Kampen. Verderop in dit jaarverslag gaan wij nader in op de achtergronden van deze nieuwe koers (zie pagina 6).

In 2013 is veel energie gestoken in de relatie met de gemeenten die de IJsselacademie ondersteunen. We hebben de leden van de Raad van Subsidiënten nauw betrokken bij de keuzes waar wij voor staan en op hun advies hebben we elke gemeente bezocht om aan de portefeuillehouder uit het college en aan de beleidsambtenaar een toelichting te geven. Er is ons veel gelegen aan een blijvend goede relatie met de gemeenten, die ons in woord en daad steunen. Verder werken we bij onderzoek en publicaties ook nauw samen met vrijwilligersorganisaties voor cultureel erfgoed uit de gemeenten.

Een opvallende publicatie van het afgelopen jaar is *Kijkwijzer. Landgoedluiken in Overijssel*, samengesteld door Ewout van der Horst. Door zijn vormgeving is de kijkwijzer geschikt als wegwijzer op een ontdekkingsstocht, te voet of op de fiets, door de kleurrijke wereld van de Overijsselse buitenplaatsen.

Ook speciaal is de uitgave *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld* van Jan Gulikers en Ad van Halem. De presentatie kreeg een extra accent door die te laten plaatsvinden bij Waanders In de Broeren in Zwolle, voor mij de meest bijzondere boekhandel van Nederland.

Bestuur en medewerkers van de IJsselacademie hebben een bijzonder druk en enerverend jaar achter de rug met ingrijpende besluiten voor de toekomst. Wij bedanken de medewerkers en vrijwilligers voor hun enorme inzet. En wij bedanken onze donateurs, de provincie Overijssel en de gemeenten in ons werkgebied voor hun ondersteuning van ons werk.

Martin Knol
voorzitter

DE IJSSELACADEMIE SLAAT EEN ANDERE WEG IN

Eind 2013 hebben de besturen van de IJsselacademie (IJA) en het Historisch Centrum Overijssel (HCO) te Zwolle het besluit genomen tot een intensieve samenwerking. Concreet betekent dit dat de organisaties gezamenlijk gaan werken aan één programma Cultureel erfgoed van Overijssel, dat er gewerkt gaat worden vanuit één organisatie en dat de IJsselacademie verhuist van Kampen naar Zwolle. Waarbij de merknaam IJsselacademie blijft bestaan en er voornamelijk twee zelfstandige besturen blijven.

Voor bestuur en directie van de IJsselacademie is dit een vergaande stap. Er komt na bijna 37 jaar immers een eind aan het volledig zelfstandig bestaan van de IJsselacademie in Kampen. Als kennis- en onderzoekscentrum blijft de IJA voortbestaan, in een ander organisatorisch jasje. Maar met spijt in het hart verlaten wij Kampen, want met het initiatief van burgemeester Van Tuinen ligt hier onze basis en de gemeente heeft ons ook altijd veel steun gegeven.

De stap die nu gezet wordt lag eigenlijk al een aantal jaren in het verschiet. De diepere achtergrond is te verklaren vanuit het succes van de IJsselacademie. Dat lijkt tegenstrijdig, maar de afgelopen jaren is het werk en daarmee de werkdruk enorm toegenomen. Omdat veel functies enkelvoudig bezet zijn is de IJsselacademie heel kwetsbaar gebleken. Zodra er iemand uitvalt is er geen achtervang voor de werkzaamheden. Dit leidt al jaren tot te hoge werkdruk bij de medewerkers. Om die reden is al langere tijd gekeken naar intensieve samenwerking. Dat leek te kunnen in de ontwikkeling van een cultuurcluster in de voormalige Van Heutzkazerne in Kampen, maar dat bleek financieel niet haalbaar.

Want een andere reden voor koerswijziging wordt veroorzaakt door de sterke financiële bezuinigingen bij de provincie Overijssel en ook bij gemeenten. Door de provincie werd bovendien de eis gesteld van vergaande samenwerking met het HCO en Twentse Welle (TW) in Enschede bij de uitvoering van het programma voor cultureel erfgoed. Wij zijn sterk afhankelijk van de financiering van dat programma.

Kortom, te veel werk, te grote werkdruk, minder inkomsten en noodzakelijke inhoudelijke samenwerking. Dat was de balans die het bestuur in 2013 heeft opgemaakt. En dan blijkt bij nadere verkenning dat de werkzaamheden van de IJA en het HCO elkaar prima aanvullen. Het HCO met zijn primaire zorg voor archieven en ontsluiting daarvan voor een breed publiek, en de IJsselacademie, gespecialiseerd in onderzoek en publicatie en gesteund door gemeenten en een grote groep donateurs. De overtuiging groeide dat er niet alleen noodzaak was tot samenwerking maar ook dat we samen meer kunnen doen voor ons cultureel erfgoed in Overijssel en zo beter in staat zijn om onze expertise in te zetten voor de gehele provincie. De belangrijkste overweging voor bestuur en directie was continuïteit van ons werk. Er is in de IJsselacademie een klein maar gezaghebbend instituut opgebouwd voor streektaal en streekcultuur, dat veel steun ondervindt van publiek en overheden. Met de stap die we nu zetten kunnen we verder, en kunnen we zelfs meer doen voor een breder publiek.

Dat dit alles niet zonder pijn verloopt, spreekt vanzelf, directie en bestuur hebben de noodzakelijke beslissingen niet gemakkelijk genomen. Zo moeten we afscheid nemen van een aantal zeer gewaardeerde medewerkers en bijna alle andere medewerkers zullen noodgedwongen met minder uren genoeg moeten nemen. De personeelsleden van de IJsselacademie-2014 staan veel veranderingen te wachten, waaronder een verhuizing.

De Academie slaat een andere weg in, maar de bestemming oftewel de oorspronkelijke opdracht blijft fier overeind: het bevorderen van de kennis over het culturele erfgoed in Overijssel. Graag roepen wij u daarom op, als zeer gewaardeerde begunstigers, om uw steun te blijven geven. Dat beroep doen wij op u in het belang van de professionele aandacht en inzet voor het culturele erfgoed van de streek, zoals u die van ons gewend bent.

Uit de samenwerking met het HCO valt de komende jaren veel moois te verwachten. De aandacht voor streekcultuur krijgt er een nieuwe impuls door en onze medewerkers gaan aan de slag met hernieuwd enthousiasme. Wij wensen hun daarbij heel veel succes toe!

Martin Knol
voorzitter

Jos Mooijweer
directeur

1. ALGEMEEN

1.1. SAMENSTELLING VAN HET BESTUUR OP 31 DECEMBER 2013

M. Knol, voorzitter
ir. drs. G.J. Bolks
ir. P.R. Bos
drs. F.R.M. Naber
mw. J.G. Tabak
mw. drs. K.A.H. Westerdijk

Het bestuur kwam bijeen op 26 februari, 20 maart, 9 april, 17 april, 22 mei, 26 juni, 11 september, 27 november en 12 december.

1.2. SUBSIDIËRENDE GEMEENTEN EN PROVINCIE IN 2013

Dalfsen	Ommen	Steenwijkerland	Zwolle
Deventer	Raalte	Olst-Wijhe	Overijssel
Kampen	Staphorst	Zwartewaterland	

1.3. SAMENSTELLING RAAD VAN SUBSIDIËNTEN OP 31 DECEMBER 2013

Dalfsen	Jhr. M.R.H.M. von Martels
Deventer	G.D. Webbink
Kampen	mw. drs. S.H. van der Ploeg
Olst-Wijhe	mw. J. Otterloo-Ripperda
Ommen	mr. F.C.Th. van der Mooren
Raalte	E. van Domselaar
Staphorst	J. Huisman
Steenwijkerland	H.T.P. Gielen
Zwartewaterland	L. Boshove
Zwolle	mw. D. de Vries

De Raad van Subsidiënten kwam bijeen op 6 maart, 26 juni en 16 oktober.

De Raad van Subsidiënten functioneert als verbinding tussen het bestuur en de subsidiënten. De Raad wordt o.a. gehoord over de begroting en verleent al of niet goedkeuring aan de jaarrekening en een voorgenomen wijziging van de statuten.

1.4. INCIDENTELE SUBSIDIESBijdragen van *derden* voor projecten en producten van onderzoek:

	€
Canon van Overijssel	
Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel	24.000
Rabobank Salland	6.500
Rabobank IJsseldelta	3.250
Gemeente Staphorst	3.200
Gemeente Zwartewaterland	4.630
Provincie Overijssel	23.500
Stichting De Hofmarken	1.200
Historische Vereniging Old Deep'n	1.000
Canonkijker/Canon en Ruimte	
Provincie Overijssel	200.000
Stichting Entoen.nu	2.500
Levend Erfgoed in Overijssel	
Nederlands Centrum voor Volkscultuur	10.000
Provincie Overijssel	34.990
Gemeente Olst-Wijhe	2.000
Kruispunt Mastenbroek	
Polderplan	2.500
Boek canon van Overijssel	
Ridderschap van Overijssel	2.500
Tuinen en parken in Vollenhove	
Gemeente Steenwijkerland	3.000
Canon van Steenwijkerland	
Stichting Hervormd Groot Burger Weeshuis	1.162
Gemeente Steenwijkerland	5.000

1.5. SYBREN VAN TUINEN ONDERZOEKSFONDS

In 1998 heeft het bestuur van de Stichting besloten het IJsselacademiefonds en het Sybren van Tuinenfonds samen te voegen tot het Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds. Dit fonds heeft als doel het stimuleren van onderzoek naar het streekeigene van het werkgebied van de IJsselacademie en het versterken van de relatie tussen het regionaal bepaald/gemotiveerd onderzoek en het wetenschappelijk onderzoek. Het fonds wordt in stand gehouden door schenkingen/legaten, donaties en een toevoeging van 25% uit de ontvangen donaties per jaar. Het bestuur heeft besloten een dotatie te doen aan het fonds van € 4.125 voor het jaar 2013.

Saldo Sybren van Tuinen Onderzoeksfonds per 1-1-2013		€ 16.966
Toevoeging uit donaties:		4.125

		21.091
Af bestedingen t.b.v. de volgende projecten:		
Budget projectleiders	750	
IJsseldelta in beeld	1.500	
Arm & rijk Zwolle Stadswandeling	1.500	
Boek canon van Overijssel	4.000	
Erven Kampereiland	2.500	
Waterregime Mastenbroek	1.500	

		11.750

		9.341
Niet doorgezette projecten cq correcties:		
Heliand (gaat niet door)	4.348	
Kunst en Cultuur Steenwijkerland (te hoog gedoteerd)	1.800	

		6.148

Saldo 31-12-2013		15.489

1.6. FRITS DE ZWERVERFONDS

In het jaar 2000 heeft dr. H. Smit, oud-burgemeester van de gemeente Hardenberg, het initiatief genomen tot de oprichting van het Frits de Zwerverfonds. Jaarlijks zullen prijzen ter waarde van € 600 worden uitgekeerd aan de winnaars van een opstelwedstrijd voor middelbare scholieren (zie ook pagina's 16 en 33).

Saldo 1-1-2013	7.070
Af: besteding wedstrijd 2013 incl. kosten	1.337

	5.733
 Bij: rente-toerekening	 71

Saldo 31-12-2013	5.804

1.7. ADMINISTRATIE EN ACCOUNTANCY

De financiële administratie werd in eigen beheer uitgevoerd; de salarisadministratie door Meeuwse Ten Hoopen te Heerde.

De accountantscontrole over 2011 werd verricht door Mateboer, Meester & Kuiper, Accountants & Belastingadviseurs te Kampen.

1.8. DONATEURS EN (RUIL-)ABONNEMENTEN

Het aantal donateurs op 31 december 2013 bedroeg 605. 4 donateurs zijn *donateur voor het leven*; 6 donateurs zijn woonachtig in het buitenland. 690 personen/instanties ontvingen het Jaarverslag 2012, waarvan 36 op basis van een ruilabonnement.

1.9. MEDEWERKERS

In dienst van de Stichting

A. Bartelds, streektaalconsulent (20/36 werktijd)

mw.dr. Ph.C.G.M. Bloemhoff-de Bruijn, projectleider streektaal (20/36 werktijd)

mw. H. Feijth, administratie (32/36 werktijd)

C.M. Frijlink-Coombs, schoonmaak (4/36 werktijd)

N.P. Hammer-van der Weerd, administratie (10/36 werktijd)

J.G. Hoksbergen-Maathuis, medewerker secretariaat (5/36 werktijd)

drs. E. van der Horst, consulent geschiedenis (32/36 werktijd)

P.J. Kummer, coördinerend bureauredacteur (30/36 werktijd)

drs. Js. Mooijweer, projectleider geschiedenis (15/36 werktijd), en directeur (10/36 werktijd)

mw. drs. P.J. van Zeeland, public relations/communicatie (20/36 werktijd)

Vrijwilligers

mw. drs. M. Barendsen, onderzoeker, redacteur (parttime)

M. Buis, invoerkracht WOD (parttime)

J. van Dyk-Leene, invoerkracht WOD en assistent public relations (parttime)
Mw. L. Franken, invoerkracht WOD (parttime)
mw. S. van Heck, invoerkracht WOD (parttime)
W. den Hollander, assistent-bureauredacteur (parttime)
M. van der Linde, MA, onderzoeker canon (parttime)
mw. F.J. Rose, zoutgeldkohier (parttime)
J. Schraa-Kroon, administratie (parttime) en assistent public relations (parttime)
mw. A. Vissers, invoerkracht WOD en beheerder bibliotheek (parttime)
mw. K. de Weerdt, MA, redactionele ondersteuning sectie geschiedenis (parttime)
M. van Wijngaarden, MA, transscriptie werkzaamheden (parttime)

1.10. PARTICIPATIE HISTORISCH MAGAZINE

MijnStadMijnDorp

Van het historisch tijdschrift *MijnStadMijnDorp* (MSMD) verscheen het laatste papieren nummer aan het eind van 2012. In de zomer van 2013 startte het HCO met een nieuw, digitaal MSMD, waarvoor iedereen zich gratis kon (en kan) aanmelden. De IJsselacademie publiceerde in de twee nummers die in 2013 uitkwamen enkele redactionele artikelen en wij konden ons nieuws in de rubriek 'Cultuurhistorie in Overijssel' aan 3.600 lezers kenbaar maken.

1.11. SAMENWERKING MET ANDERE INSTITUTEN

Structurele contacten waren er met TwentseWelle (TW) in Enschede, Oudheidkamer Twente, het Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers in Doetinchem, de Stellingwarver Schrieversronte in Oldeberkoop, het Historisch Centrum Overijssel (HCO) in Zwolle, het Gemeentearchief Kampen (GaK), SNS Historisch Centrum (Frans Walkate Archief), Stadarchief en Athenaeumbibliotheek (SAB) in Deventer, Stichting Plattelandscultuur Overijssel, Het Oversticht in Zwolle, de Rijnbrink Groep (voormalige Overijsselse Bibliotheek Dienst (OBD)) in Nijverdal, de gemeente Hardenberg, het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE) in Utrecht, de Rijksuniversiteit Groningen (RuG), Huus van de Taol in Beilen, het Meertens Instituut in Amsterdam, Stichting Nederlandse Dialecten, Huis van de Groninger Cultuur, Gelders Erfgoed in Zutphen, Huis voor de Kunsten Limburg, Erfgoed Brabant en Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland. Om in de regio de contacten binnen de erfgoedsector te verstevigen, tot afstemming van taken en tot samenwerking in projecten te komen is er incidenteel of periodiek contact met lokale, regionale en provinciale erfgoedinstellingen.

1.12. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

De IJA werd vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Nederlandse Dialecten (SND) (Albert Bartelds), het Plantenfonds en in de Kwaliteitsraad Twentse Taalbank (beide Philomène Bloemhoff).

Mede met het oog op de verdere versteviging van de IJA-contacten met verwante culturele instellingen heeft de bureauredacteur van de IJA, Jeroen Kummer, ruim tien jaar lang zitting gehad in de redactie van de Kamper Almanak, een cultureel-historisch jaarboek dat al een kleine tachtig jaar verschijnt. Aan die formele status van IJA-vertegenwoordiger is per 1 januari 2013 een einde gekomen; Kummer heeft besloten zijn redacteurschap op persoonlijke titel voort te zetten.

1.13. ERFGOEDEDUCATIE

Erfgoedonderwijs

Op 18 oktober ontving de streektaalconsultant, in het kader van de CKV-dag van Scholengemeenschap Pieter Zandt, 3 groepen HAVO/VWO leerlingen voor een kennismaking met de IJsselacademie en hun iets te leren over de achtergronden van de streektaal.

Canon in de klas

De Canon van Overijssel bevat ook een educatief projectonderdeel *Canon in de klas*. Dit onderdeel begon in 2012 goed uit de verf te komen door de tekstuele bewerking, door het Historisch Centrum Overijssel, van lokale canons voor leerlingen in het basisonderwijs. Tegelijkertijd is er door filmbureau Xapp hard gewerkt aan de afronding van tien webfilmpjes die cruciale thema's uit de provinciale geschiedenis in beeld brengen. Het illustratieduo Ivan & Ilia maakte tien bijbehorende canonposters in een hedendaagse Isingsstijl. Het hele lespakket is samen met de canon van Overijssel op 27 februari 2013 op havezate Het Nijenhuis onthuld.

Streektaal in de Zorg

Veel mensen vallen bij het afnemen van hun gezondheid terug op de taal van hun jeugd; vaak is dat streektaal. Zorgaanbieders moeten hier goed mee om kunnen gaan. Aandacht voor de 'moedertaal' van de cliënten draagt bij aan hun welbevinden en dus aan de kwaliteit van zorg.

De streektaalconsultant heeft samen met Cornelis Kapitein, docent Zorg & Welzijn, aan het Deltion College te Zwolle, een lesprogramma ontwikkeld over het gebruik van streektaal in de zorg. Dit lesprogramma is op 24 september 2010 gepresenteerd tijdens de vijfde Internationale Streektaalconferentie te Enschede. Naast de lesbrieven is er ook een website:

www.streektaalindezorg.nl, die wordt onderhouden door de streektaalconsultant. Tevens blijft de consultant contacten zoeken in het werkveld van de zorg om het lespakket daar praktisch te laten gebruiken.

1.14. CONTACTEN HISTORISCHE VERENIGINGEN

De contacten met de historische verenigingen in onze provincie waren al bijzonder hecht door intensieve samenwerking in de projecten canonvanoverijssel.nl en *Canonkijker*. In 2013 zijn ze geconsolideerd door de start van het project *Levend erfgoed* (zie pagina 25). Projectleider Ewout van der Horst nam het initiatief om samen met het Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE) voor Overijssel een proefproject te realiseren. Hiervoor hebben zich in onze provincie tientallen mensen verdiept in de tradities van hun eigen omgeving. Een eerste weerslag daarvan is zichtbaar op de nieuwe website traditiesinoverijssel.nl. (lancering 23 november). Hier zie je hoe jong en oud zich sterk maken voor het levend erfgoed, de eigen tradities, van de Appel-loop tot het bakken van Zute Plassies.

In 2014 kan de Academie met een nieuw project beginnen: *Plattelandscultuur* (werktitel).

1.15. PUBLIC RELATIONS EN COMMUNICATIE

Opmaat

In januari begonnen de medewerkers van de IJsselacademie enthousiast aan het jaar waarin de verhuizing dan eindelijk zou plaatsvinden. De kantoren in het oude Pesthuis gingen we verlaten om in de fonkelnieuwe ruimten van de historische Van Heutszkazerne onderdeel te gaan uitmaken van het cultuurcluster van Kampen. In die veronderstelling startten we met onze kerntaak: het bevorderen van de kennis en het bewustzijn van geschiedenis, taal en tradities van Overijssel.

Waarbij vaste én vrijwillige medewerkers* zich inzetten om alle publieksgroepen, alle liefhebbers van de regionale cultuur, in hun eigen taal aan te spreken, om zo persoonlijk mogelijk te communiceren. In 2014 waren er uitgelezen mogelijkheden om dat te doen. Een keuze:

We spraken met meer dan 100 regionale historici tijdens de Canonconferentie in Het Nijenhuis (Heino, 27 februari), met een groot aantal (streektaal)Vrouwen van Nu (Rijssen, 12 maart), met schrijvers van het Groot Zwols Dictee (28 maart), met bewoners van de IJsseldelta in Stadshagen (Zwolle, 23 mei), de festivalgangers op Zunnwende 7 (in Hellendoorn op 29 juni) en met veel nieuwe geïnteresseerden in het immaterieel erfgoed van onze provincie, tijdens de Inspiratiedag *Levend Erfgoed* (Nijverdal, 23 november).

Ouverture

Op 4 maart klonk het energiek en veelbelovend openingsakkoord. Startsein voor de samenwerking met de partners in de Van Heutsz. Op de IJssel, in de *Veerman van Kampen*, leerden we elkaar kennen en formeerden we de werkgroepen. De taken voor de werkgroep communicatie waren al gericht op veel nieuwe collega's en op perspectieven voor de toekomst.

Terwijl we op heel aangename wijze geconfronteerd werden met het verleden: voor de prijs Overijssels Boek van 2012 waren vier publicaties van de IJA genomineerd! Op 21 maart

werd het fraaie *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel* aangewezen als winnaar. Auteur Jan ten Hove schreef dit beste non-fictieboek van 2012.

Doorwerking

Intussen waren wij enthousiast in de weer met een veelheid van geschiedenis- en taalprojecten van grote diversiteit: natuur, muziek, waterwerk, kleurgebruik, vergezichten: onderwerpen waarbij wij leerden van en aan al die groepen die betrokken waren bij ons werk: auteurs en vormgevers, lezers en boekhandelaren, vragenstellers en cursisten, collega's van andere instituten en mensen die pas kennis maakten met de IJA. We inspireerden elkaar wederzijds en maakten ons werk wereldkundig dankzij een actieve medewerking van de schrijvende en zendende pers.

In 2013 verschenen *Tuinen en parken in Vollenhove* (ter plekke, op 24 april), *Kijkwijzer Landgoedluiken Overijssel* (op 6 juni in Enschede), *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld* (op 11 mei voorlopig en op 5 december officieel (het 500ste exemplaar), in Zwolle) en *De canon van Steenwijkerland. Veertig vensters op de geschiedenis van de gemeente* (aldaar, op 20 november), gecombineerd met de lancering van de digitale Canon van het Land van Vollenhove. Elders in het verslag leest u er meer over. Verder werden overal in de provincie Canonkijkers gepresenteerd, negen in totaal (zie pagina 24).

Modulatie

In april werd langzaam duidelijk dat de toekomst van de IJsselacademie er anders zou gaan uitzien dan wij tot dan dachten. Grote bezuinigingen en nieuwe subsidievoorwaarden van de provincie maakten de noodzaak voor een koerswijziging duidelijk. Samenwerken in de Van Heutsz cultuurcluster blijkt niet langer mogelijk; we moeten in die zin afscheid nemen van de beoogde Kamper collega's en gaan ons mentaal instellen op een andere locatie. Samenwerken met het Historisch Centrum Overijssel (HCO) in Zwolle doen medewerkers van de IJsselacademie al lang en op verschillende terreinen. Het digitale vervolg op de papieren *MijnStadMijnDorp* is daar slechts één voorbeeld van**. De stap naar Zwolle voelt daarom voor de meeste medewerkers niet als een grote. Maar gaat het echt gebeuren?

Rondo

Een telkens terugkerend leidmotief is de belangrijke steun die onze donateurs vormen. Zij verstevigen het draagvlak voor onze werkzaamheden. De communicatie met hen was in 2013 een punt van speciale aandacht, waarbij onze mogelijkheden helaas beperkt waren. Overleg met het HCO luisterde nauw en kostte tijd, zekerheid over de toekomst kon nog niet worden gegeven, berichtgeving zou prematuur zijn en in ieder geval kostbaar. Een klein deel van onze donateurs gaf ons zijn e-mailadres. In 2014 komt er zeker meer zicht op een consistente informatievoorziening, mogelijk in de vorm van een nieuwsbrief. Wij proberen hierbij rekening te houden met die donateurs die niet digitaal zijn aangesloten. (Van uw donateursbijdrage wordt 25% gebruikt voor onderzoek: u helpt daadwerkelijk mee ons immaterieel erfgoed levend te houden! En u krijgt 20% korting op onze uitgaven. Voor € 20,- per jaar.)

Expositie

De website is ons belangrijkste digitale affiche, dat we overzichtelijk en goed toegankelijk willen houden. Geïnteresseerden moeten op de site vinden wat ze zoeken, maar vooral ook wat ze níet zoeken. En de site moet uitnodigen tot herhaalde bezoeken. Een grotere interactiviteit is daartoe gewenst. In 2014 gaan we de mogelijkheden verkennen. En heeft u suggesties? Laat het ons weten!

Twitter is een aardige vorm van communicatie. Dit sociale medium zetten wij spaarzaam, maar efficiënt in en we hebben er verrassende contacten door verworven, met nieuwe erfgoedliefhebbers.

Nieuw waren ook de 23 jonge schrijvers die een gooi deden naar de dertiende Frits de Zwerverprijs. Eigenlijk 22, want de winnares won ook in 2012. Door de samenwerking met de media, de bibliotheken, veel deelnemende scholen en natuurlijk de gemeente Hardenberg werd de prijsuitreiking een feestelijke en plechtige bijeenkomst (zie ook pagina 33).

Slotakkoord?

Op 19 december beleefden de medewerkers hun allerlaatste eindejaarsbijeenkomst in het Pesthuis. De echo's van alle herinneringen in ons onpraktische en sfeervolle gebouw klinken begin 2014 door in onze pauzegesprekken, maar het HCO biedt een uitstekende basis om ons met nieuw elan in te zetten voor alle erfgoedactiviteiten.

De compositie 2013 heeft op 31 december haar grondtoon nog niet bereikt. Dat gebeurt in het nieuwe verslagjaar, waarna wij zorgvuldig inademen voor de aanzet van een gloedvolle nieuwe variatie op een beproefd thema.

*Met speciale dank aan de deeltijd-vrijwilligers PR: Joke Schraa en Anneke van Dyk.

www.ijsselacademie.nl
www.canonvanoverijssel.nl

**www.historischcentrumoverijssel.nl (voor gratis aanmelding)
www.traditiesinoverijssel.nl Twitter: @IJsselacademie

1.16. JAARVERGADERING 2013 (6 JUNI)

Om 19.15 uur heet voorzitter Martin Knol de 34 aanwezigen van harte welkom bij de jaarvergadering 2013 in museum De Laarman in Luttenberg. Hij bedankt het bestuur van De Laarman voor zijn gastvrijheid en medewerking aan deze avond. De IJA streeft ernaar haar jaarvergaderingen steeds op wisselende locaties binnen het gebied van subsidiërende gemeenten te organiseren. De Laarman, als agrarisch museum in de gemeente Raalte, vormt tevens een mooie verbinding met het thema cultureel erfgoed.

Vervolgens geeft de heer Knol, naar aanleiding van de berichtgeving in de media, in het kort de geschiedenis van de IJA en de recente ontwikkelingen weer. Hij roemt daarbij de goede relatie die de IJA gedurende haar zesendertig jarig bestaan heeft gehad en nog steeds heeft met de gemeente Kampen. De IJA heeft zich ontwikkeld tot hét onderzoeksinstituut voor

cultureel erfgoed in heel Overijssel. Het is de wens van de provincie dat de drie instellingen voor streekcultuur: IJsselacademie, Historisch Centrum Overijssel en Twentse Welle, nader gaan samenwerken. Daartoe moeten zij gezamenlijk één programma indienen waarvoor subsidie beschikbaar wordt gesteld. De instellingssubsidies komen met ingang van 2014 geheel te vervallen.

Inmiddels zijn verkennende gesprekken gaande met het HCO om samenwerking te realiseren, waarin ook verhuizing van de IJA naar Zwolle wordt meegenomen. Op vragen uit de zaal antwoordt de voorzitter dat hij veel vertrouwen heeft in de toekomstige samenwerking. De erfgoedfuncties van beide instellingen sluiten mooi op elkaar aan. De functie van het HCO is het verzamelen, bewaren en beschikbaar stellen van historische informatie. De identiteit van de IJA en haar onderzoeksfunctie zullen gewaarborgd blijven. Er is bij het HCO fysiek voldoende ruimte aanwezig om de IJA te huisvesten. Van deelname door de IJA in de Kamper cultuurcluster Van Heutsz is hierdoor geen sprake meer. De gemeente ontwikkelt inmiddels alternatieven voor de invulling van de vrijgekomen ruimte.

Er zijn geen vragen naar aanleiding van het Jaarverslag 2012. De heer Knol stelt trots te zijn op het duidelijke en overzichtelijke jaarverslag, waaruit blijkt hoeveel werk er in 2012 weer verzet is, en dankt alle medewerkers en vrijwilligers van de IJA voor hun inzet. Om 19.40 sluit hij het officiële gedeelte af.

Vervolgens houden de heer Henk Holtmaat en mevrouw Fanny Huisman, bestuursleden van De Laarman, een duopresentatie, waarin zij ontstaan en toekomst van het landbouwmuseum nader toelichten. In de toekomst zal De Laarman zich niet alleen richten op de historie van de landbouw maar op de voedselproductie als geheel, van bron naar consument.

Hierna wandelt een groep gasten onder leiding van de heer Holtmaat door de omgeving van Luttenberg. De overige deelnemers bezoeken het museum waar speciaal voor deze avond de smid aanwezig is om een demonstratie te geven.

Onder het genot van een drankje wordt deze geslaagde avond afgesloten.

2. PROJECTEN

Werkplan en projectplanning

Voor het bewaken van de voortgang van de diverse projecten wordt gebruik gemaakt van een gedifferentieerd werkplan, inclusief urenregistratie door de medewerkers. Dit dient tevens om het bestuur en de subsidiënten inzicht te geven in de fase waarin elk van de onderzoeksactiviteiten van de Stichting verkeert.

Bij alle projecten werden, waar mogelijk, onze vrijwillige medewerkers ingeschakeld.

2.1. STREEKTAAL

Grammaticareeks

In 2013 is het nog niet gelukt de uitgave van de grammatica van Hasselt te realiseren.

Auteur dr. J.J. Spa heeft in de loop van dit jaar nog aanvullend onderzoek gedaan en is thans bezig het manuscript af te ronden.

Het project Grensoverschrijdende Streektalen (GOS)

Woordenboek van de Overijsselse Dialecten (WOD)

Eind 2012 kwam volkomen onverwacht het bericht dat de provincie Overijssel de subsidiëring van het woordenboekproject met ingang van 1 januari 2013 zou stopzetten. Dat betekende concreet dat het redactiewerk volledig stil kwam te liggen.

Het GOS-bestuur diende een bezwaarschrift in tegen deze beslissing, waarna de voorzitter tijdens een hoorzitting nog eens het belang van het project uiteenzette. Helaas besloot de provincie toch het bezwaar ongegrond te verklaren en haar beslissing niet te herzien.

Projectleider Ton van de Wijngaard kon in 2013 zijn werk aan het woordenboekproject dus jammer genoeg niet voortzetten.

De projectleider streektaal van de IJsselacademie heeft op verzoek van het GOS-bestuur in 2013 de projectleiding tijdelijk waargenomen, dat wil zeggen: zij nam de supervisie over het invoerwerk van de vrijwilligers op zich, maar had uiteraard geen uren voor redactiewerk.

Wel voerde ze overleg met prof. dr. Nicoline van der Sijs van het Meertens Instituut in Amsterdam over de mogelijkheden die er zijn om het WOD op termijn niet alleen via de eigen website, maar ook via de database van het Elektronisch Woordenboek van de Nederlandse Dialecten (eWND) beschikbaar te stellen. Ook sprak ze met het GOS-bestuur over de voortzetting van dit belangrijke project, want stopzetting is voor de betrokkenen geen optie. Dat heeft in de loop van 2013 geresulteerd in het besluit om het woordenboekproject in de periode 2014-2016 te gaan uitvoeren binnen het provinciale programma streekcultuur van de drie samenwerkende instituten IJsselacademie, TwentseWelle en Historisch Centrum Overijssel.

De vrijwilligers van het woordenboekproject zijn in 2013 gewoon doorgedaan met het invoeren van de antwoorden van de vragenlijsten in de database. Vrijwillig invoercoördinator Angelique Vissers begeleidde hen daarbij. De groep invoerders is dit jaar

wel wat kleiner geworden: Doortje Stam-Maandag besloot te stoppen wegens drukke bezigheden, Loes van 't Haar wegens gezondheidsproblemen en Rikie Treep kreeg een ernstige ziekte, waaraan zij in december helaas overleed. Toch zorgden de andere invoerders: Anneke van Dyk, Sylvia van Heck, Wim den Hollander, Martin Buis, Loes Franken en ook Angelique Vissers ervoor dat het aantal ingevoerde lemma's dit jaar steeg tot ruim 290.000.

Groot Zwols Dictee

Op donderdag 28 maart werd voor de dertiende keer het Groot Zwols Taal dictee gehouden, georganiseerd door de streektaalconsulent en opnieuw in samenwerking met en in het Historisch Centrum Overijssel.

De avond werd geopend door de Zwolse wethouder Nelleke Vedelaar, die ook de prijzen uitreikte. Minke Kraijer, drijvende kracht achter het dictee, stelde het samen en las de zinnen voor. Gerrit van Dijk won deze editie met 47 fouten. De deelnemers bevonden zich in het gezelschap van bekende Zwollenaren, waaronder voormalig Stadsdichter Paul Gelling, zanger Erwin Nijhof, de broers Harry en Bert Pierik, Stedelijk Museumconservator Aranka Meijerink en D66-raadslid Sonja Paauw. Ruim 80 deelnemers konden na afloop leren van eigen en andermans fouten.

Zunnewende

Op zaterdag 29 juni werd voor de zevende keer het Zunnewendefestival georganiseerd op landgoed Schuilenburg in het buitengebied van Hellendoorn. Op deze unieke locatie aan de Regge kon men genieten van prachtige muziek, ontroerende verhalen en indringende poëzie. En dat allemaal in de diverse streektaalvarianten van de wijde regio.

De streektaalconsulent heeft geparticipeerd in de organisatie en was verantwoordelijk voor de programmering van diverse streektaalartiesten, het schrijven van een projectplan, de begroting en het aanvragen van subsidies. De editie 2013 trok ruim 800 bezoekers! In september is de streektaalconsulent begonnen met de voorbereidingen voor de editie van 2014.

Eikoerei

Het streektaalfestival Eikoerei werd te Genemuiden gehouden op 24 en 25 mei 2013. De organisatie was in handen van SCEG (Stichting Cultuur en Educatie Genemuiden). De streektaalconsulent participeerde in de programmering, planning, organisatie en uitvoering van dit festival.

SND

De streektaalconsulent heeft zitting in het algemeen bestuur van De Stichting Nederlandse Dialecten (SND) en is vanuit die functie aanwezig bij diverse bestuursvergaderingen.

Streektaal in de Zorg

Zie hiervoor bij Erfgoededucatie, pagina 13.

Radio en TV

De streektaalconsulent heeft aan verschillende regionale en lokale radio- en tv-programma's meegewerkt.

Digitaal literair tijdschrift

Samen met de Twentse streektaalconsulent Harrie Nijhuis is de streektaalconsulent van de IJsselacademie betrokken bij het digitaal literair tijdschrift van de SkrieversBond Overijssel. Het tijdschrift is getiteld *Van over de Iessel*. Doel is de Overijsselse streektaalschrijvers meer publicatiemogelijkheden te bieden. Inmiddels zijn er 15 edities verschenen op www.vanoverdeiessel.nl.

De taal van Overijssel www.detaalvanoverijssel.nl

Voor de info-pagina's van de website van De taal van Overijssel zijn in 2013 nog enkele teksten geschreven. Ook is er aanvullende literatuur gezocht voor de verhalen/gedichtenpagina, en werd de kennisbank verder aangevuld.

Het woordenboekdeel (toegankelijk via het rode tabblad) moest het hele jaar nog gesloten blijven omdat de subsidiëring van het woordenboekproject was gestopt. Waardoor te lezen bleef: "Aan het woordenboek van Overijssel wordt nog gewerkt". In 2014 hopen we de zoekfunctie open te stellen.

Cursussen streektaal en streekcultuur *Kampen*

In Kampen, in Zalencentrum De Regenboog, werd vanaf 7 februari in samenwerking met de Historische Vereniging voor de IJsseldelta Jan van Arkel (JvA) de cursus Kamper taal en cultuur gehouden. Er hadden zich veertien cursisten ingeschreven. Tijdens de zes avonden durende cursus was er veel aandacht voor de relatie tussen taal en identiteit, de geschiedenis van de Kamper taal, streektaal en muziek en het lezen en schrijven, als voorbereiding op het Groot Kamper Taaldictee, dat op 11 april in de Openbare Bibliotheek werd gehouden. De lessen over en rond taal werden gegeven door de streektaalfunctionarissen van de IJsselacademie en door Wout van Capelle en Johan Prins van JvA. Gastlessen werden gegeven door Theo van Mierlo over de economische ontwikkeling van Kampen (tweemaal), door Jan de Groot over de stadsboeren en Jan Gulikers en Ad van Halem over de geschiedenis en het prachtige landschap van de IJsseldelta.

De cursisten hebben gebruik gemaakt van de digitale lesmappen op de website van De taal van Overijssel. Een van de deelnemers aan de cursus werd in april de winnares van het Kamper Taaldictee.

Na afloop van de cursus is er door de cursisten en ook door JvA en IJA geëvalueerd. De reacties van de cursisten waren positief; op enkele punten zal de cursus worden bijgesteld. Er heeft overleg met JvA plaatsgevonden over een vervolg. Besloten is het Kamper Taaldictee in 2014 los te koppelen, de cursus in het najaar opnieuw aan te bieden en die dan dus minder als voorbereiding op het dictee in te richten.

Cursussen streektaal en streekcultuur *Steenwijk*

In Steenwijk is in het voorjaar een overleg gestart met de Historische Vereniging Steenwijk en Omstreken (HVS) en de volksuniversiteit (VUSO) om te komen tot een cursus die sterk zou moeten worden afgestemd op de taal van Steenwijk en omstreken. In het cursusprogramma werd onder meer aandacht geschonken aan de relatie tussen taal en identiteit, de geschiedenis van de taal, het verschil tussen het Steenwijks en andere stadstalen in Overijssel, de veranderingen in de samenleving en de impact daarvan op de taal, landschap en de namen daarin, en streektaal en muziek. Er schreven zich negen cursisten in, waarna op 9 oktober kon worden gestart met de serie van zes lessen, die gegeven werden in het gebouw van de VUSO in Steenwijk. Docenten waren weer de streektaalfunctionarissen van de IJsselacademie en Jur Tiesnitsch en Joop van der Tuin van de HVS. Ook nu werd het lesmateriaal gebruikt dat via een wachtwoord kon worden gedownload van de website van De taal van Overijssel. De reacties van de cursisten waren van dien aard, dat in 2014 een vervolg wordt gepland.

Twentse Taalbank

Voor het project Twentse Taalbank van de Oudheidkamer Twente (OKT) kwam er op 1 september 2013 een einde aan de implementatiefase. Gedurende het daarop volgende jaar zal in de taalbank alleen nog maar meer materiaal worden ingevoerd; de structuur van de website en de database en zoekfunctie is thans gereed. Dat houdt ook in dat er een einde kwam aan de werkzaamheden van de Kwaliteitsraad, waarin de projectleider streektaal van de IJsselacademie vertegenwoordigd was. De publieksvriendelijkheid van de zoekfunctie van de site (www.twentsetaalbank.nl) werd door de leden van de Kwaliteitsraad getest en becommentarieerd, en als laatste werd er een eindrapport opgesteld en aan de OKT aangeboden. Op 20 september vond de presentatie van de website plaats in hotel restaurant Carelshaven in Delden.

Sallandse taal op spandoeken

In samenwerking met de Stichting Deventer Buitenrecreatie werden in het voorjaar Sallandse teksten gezocht van de auteur Broos Seemann (1934-1998) die geschikt zouden zijn om op banners af te drukken. De eigenaars van de rustpunten in Salland (zie <http://www.rustpunt.nu>) zouden die dan als herkenningspunt bij hun bedrijf kunnen plaatsen. De banners werden aan de rustpunthouders aangeboden op de startavond van het fietsseizoen, op 18 maart in Bathmen. Bij die gelegenheid vertelde de projectleider over de Sallandse schrijver Broos Seemann.

Zakwoordenboek

Een project dat al een tijdje op het werkplan stond en waar dit jaar weer tijd voor kon worden gemaakt, is het zakwoordenboek. Op basis van de woordenlijst Nederlands-Kampers wordt thans een uitgebreidere lijst met veel voorkomende Nederlandse woorden opgesteld, waar geïnteresseerden of werkgroepen in de provincie de streektaalwoorden van hun plaats achter kunnen zetten. De lijsten Nederlands-streektaal zouden dan digitaal beschikbaar kunnen komen, als hulpmiddel bij het schrijven en vertalen van teksten.

Provinciaal programma streekcultuur 2014-2016

Dit jaar vond intensief overleg plaats met de andere instellingen voor immaterieel erfgoed (TwentseWelle, HCO) over het programma voor de komende drie jaar. De streektaalfunctionarissen kwamen met voorstellen voor verschillende uit te voeren projecten, waarvan er drie in het programma werden opgenomen: het Woordenboek van Overijssel, De taal van Overijssel en De mobiele Taalkamer. Voor deze projecten geldt dat ze al bestonden, maar nu ofwel een grote stap voorwaarts kunnen maken (het Woordenboek), ofwel verder worden uitgebouwd: De taal van Overijssel met name met educatieve projecten, de Taalkamer krijgt een provinciebreed inzetbare toepassing.

Overige werkzaamheden

- Op 15 april hield de projectleider streektaal in de voormalige school in Frieswijk een lezing over de Sallandse taal en literatuur in het kader van de cursus Leer mij Salland kennen.
- Voor de Canon van Overijssel en de Regiocanon van het Land van Vollenhove werden streektaalvensters geschreven.
- Er werden zoals gebruikelijk inlichtingen verstrekt aan scholieren en aan studenten. Daarnaast werden veel vragen beantwoord over verschillende aspecten van de streektaal, werden teksten vertaald, en kregen twee lokale werkgroepen advies over het samenstellen van woordenboeken.
- Het hele jaar door werd voor de IJsselacademiewebsite de Tekst van de maand aangeleverd.
- Op 12 maart was de streektaalconsulent aanwezig op de streektaaldag van Vrouwen van Nu in Rijssen.
- De streektaalconsulent heeft zijn Twentse collega ondersteuning verleend bij de organisatie van de Jazzerieje door contacten te leggen met het Zwolse conservatorium. Vanwege ziekte was de streektaalconsulent niet in de gelegenheid om de voorrondes en de finale in Enschede bij te wonen.
- Op 5 oktober hield de streektaalconsulent een lezing in Diepenveen over zijn werkzaamheden voor de IJsselacademie.
- Alle bijdragen voor de Overijsselse Spreukenkalender 2014 werden gelezen en waar nodig gecorrigeerd; ook werden er teksten voor deze kalender aangeleverd.
- Op 19 september was het Europese Bureau voor Kleine Talen te gast op de IJsselacademie. De directeur en de projectleider streektaal hielden een uiteenzetting over het werk van de IJsselacademie.
- Op 27 en 28 september bezocht de projectleider streektaal de door de Stichting Nederlandse Dialecten georganiseerde streektaaldag en het eraan voorafgaande functionarissenoverleg in Hasselt (België). De dag en het overleg waren gewijd aan digitaliseringsprojecten, die betrekking hebben op de streektaal.
- Het werk aan de Zwolse Heliandvertaling door de heren Dijkslag en Visscher werd in 2013 voortgezet.
- De pers was geïnteresseerd in alle projecten; de medewerkers gaven verschillende interviews aan journalisten van lokale en regionale media.

2.2. REGIONALE GESCHIEDENIS

De grens van Overijssel

Grenzen zijn een fascinerend verschijnsel. Een onzichtbare lijn in het landschap, die twee gebieden van elkaar scheidt, roept bij veel mensen een intrigerend ‘grensgevoel’ op. Auteur Jan ten Hove voerde naar een idee van de IJsselacademie een speurtocht uit naar de veelzijdige geschiedenis van de grenzen van Overijssel en legde zijn bevindingen neer in een boek. Tal van opmerkelijke grensverhalen komen in deze, op een breed publiek gerichte uitgave aan bod. Het gaat hier om een uniek project, waarbij pionierswerk is verricht: per slot van rekening kan geen enkele andere Nederlandse provincie bogen op een uitgave die in de vorm van een historische ‘reisgids’ het boeiende verhaal van haar buitengrenzen vertelt. Een verhaal over het ontstaan en de ontwikkeling van de grenzen van Overijssel is dus onvermijdelijk ook een verhaal over de geschiedenis van de provincie zelf. Het jaar 2012 was uitgeroepen tot Jaar van het Immateriële Erfgoed. Juist zoiets immaterieels en tegelijk zo concreets als een grens bleek een prachtige leidraad te bieden voor het schrijven van die geschiedenis. *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel* werd op 23 november 2012 gepresenteerd tijdens een dagvullend symposium dat helemaal was gewijd aan de provinciale grens. De publicatie werd op 21 maart 2013 bekroond met de prijs Overijssels Boek van het Jaar 2012.

Canonvanoverijssel.nl

Het canonproject is in 2013 na vier jaar noeste arbeid formeel afgerond. De slotmanifestatie op 27 februari op havezate het Nijenhuis in Wijhe was een overweldigend succes. De IJsselacademie en aanwezige leden van lokale canoncommissies deelden een gepaste trots op de behaalde eindresultaten: maar liefst 32 lokale canons die op www.canonvanoverijssel.nl zijn gepubliceerd. Gedeputeerde Hester Maij onthulde de provinciale canon, die mede gebaseerd is op de lokale canons. Ook de educatieve bewerking van de lokale canons, inclusief tien webfilmpjes en vensterplaten, oogstte veel bewondering. Voor dit onderdeel van het project is samengewerkt met het Historisch Centrum Overijssel. In november werd de canon van het Land van Vollenhove aan de site toegevoegd, waarmee het totaal aantal beschreven onderwerpen op 1.330 is uitgekomen. De site trekt maandelijks circa 10.000 bezoekers en is daarmee uitgegroeid tot een cultuurhistorische informatiebron in Overijssel van de eerste orde.

Canon van Overijssel

Als finale afsluiting van het canonproject zal in 2014 de provinciale canon in boekvorm uitgebracht worden. Evenals bij de lokale canons, blijkt er een duidelijke behoefte te bestaan om ook het provinciale geschiedenisoverzicht op papier te lezen. De 50 provinciale verhalen worden vergezeld van toepasselijke vensters uit de lokale canons. Daarmee fungeert dit boekwerk ook als blijvend aandenken aan het succesvolle canonproject.

Canon en Ruimte

Als vervolg op het canonproject krijgt het project Canon en Ruimte vorm. Dit samenwerkingsproject met het Kunstenlab uit Deventer behelst twee onderdelen: Canonkijker en Canonkunst, mogelijk gemaakt vanuit het provinciale actieprogramma Cultuur en Ruimte. Eerstgenoemd onderdeel wordt voor de IJsselacademie uitgevoerd door Martin van der Linde. De Canonkijker is een app(licatie) voor smartphones en tablet-pc's, waarmee de onderwerpen uit de diverse canons op locatie beleefbaar zijn. Op locatie, bij gebouwen, standbeelden of voormalige slagvelden, of waar en wanneer hij maar wil kan de gebruiker via zijn smartphone korte toelichtingen lezen of beluisteren en historische afbeeldingen en films bekijken. De Canonkijker is rechtstreeks te downloaden uit de App-store of Google play.

De uitvoering van het onderdeel Canonkunst ligt in handen van het Kunstenlab. Op vijftien locaties in Overijssel worden kunstwerken geplaatst, die de onzichtbare verhalen uit een canonvenster in het landschap of de gebouwde ruimte visualiseren. De realisatie van een derde onderdeel, Canonkaart, is jammer genoeg door stringenter provinciaal beleid op niets uitgelopen. De bedoeling hierbij was om nieuwe verbanden te leggen tussen cultuurhistorie en processen rondom ruimtelijke ordening en die te laten uitmonden in een inspiratieatlas en wandkaart.

Couleur locale

In het kader van de Landgoederenagenda Overijssel onderzocht de IJsselacademie het heraldisch kleurgebruik op landgoederen. Cultuurhistorisch geïnteresseerden weten vaak wel dat de kleuren en patronen van luiken op (voormalige) pachtboerderijen verwijzen naar het familiewapen van de adellijke eigenaren van het overkoepelende landgoed. Minder duidelijk is veelal om welke familie dit gaat en soms verwijzen de kleuren naar een familie die al eeuwenlang niet meer op het landgoed woonachtig is. Het project Couleur locale heeft niet alleen deze relaties verduidelijkt, maar ook ontwikkelingen en afwijkingen van dit kleurgebruik beschreven. Op enkele landgoederen gaf slechts een laatste luikje of deurtje nog de traditionele kleur prijs. Couleur locale mondde uit in de publicatie *Kijkwijzer. Landgoedluiken Overijssel*, die op 6 juni 2013 werd gepresenteerd. Als vervolg op dit onderzoek heeft de IJsselacademie een adviesfunctie binnen het gelijknamige project van het Overijssels Particulier Grondbezit, dat beoogt heraldisch kleurgebruik op landgoederen te herstellen. Daarnaast verzorgt onze streekconsulent geschiedenis informatieve teksten en lezingen over betreffende landgoederen en hun kleurgebruik.

Ambacht adelt

De IJsselacademie speelt ook een rol bij het project Ambacht adelt van het Overijssels Particulier Grondbezit. Met steun van de provincie restaureren eigenaren van landgoederen in Overijssel karakteristieke cultuurhistorische elementen. Bij deze restauraties komt veel vakkennis kijken. Het project maakt deze ambachtelijke expertise zichtbaar voor een breed publiek. De IJsselacademie draagt hieraan bij met onderzoek, een tijdschriftartikel en twee lezingen. Zo geeft de Academie haar onderzoeks- en adviesfunctie voor de provincie steeds meer vorm.

Levend erfgoed

In september 2012 heeft Nederland de UNESCO-conventie voor Immaterieel Erfgoed ondertekend. Dit betekent dat de overheid voortaan expliciet verantwoordelijkheid draagt voor de instandhouding van zaken als tradities, gebruiken en traditionele ambachten. Naast monumenten en archeologie is het immaterieel erfgoed nu een volwaardige pijler binnen de erfgoedzorg. Op verzoek van de provincie Overijssel heeft de IJsselacademie een pilotproject ontwikkeld om de consequenties en mogelijkheden van de UNESCO-conventie voor onze provincie in beeld te brengen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed en het Historisch Centrum Overijssel. Via lokale ambassadeurs, een inventarisatie in enkele pilotgemeenten en de website traditiesinoverijssel.nl wordt het immaterieel erfgoed onder de aandacht van de Overijsselse bevolking gebracht.

Kunst en cultuur in Steenwijkerland

Alweer het zevende deel van de succesvolle reeks *Kunst en cultuur in Steenwijkerland* richt de blik op Vollenhove, een stad die opmerkelijk rijk is aan historisch groen. *Tuinen en parken van Vollenhove* van auteur Jan B. Wester biedt een overzicht. Na een algemene inleiding over de historische ontwikkeling van tuinstijlen neemt Wester de lezer mee naar de tuinen van Marxveld, park Oldruitenborgh en tuin en park van landgoed De Oldenhof. Niet alleen de totstandkoming en ontwikkeling van deze complexen worden beschreven, maar ook de huidige situatie, zodat de tekst uitstekend geschikt is als wandelgids. Het boekje, verlucht met tal van schitterende illustraties, nodigt Vollenhovenaren en buitenstaanders uit het unieke groene erfgoed te (her-) ontdekken. De publicatie werd op 24 april 2013 gepresenteerd tijdens een mini-symposium op landgoed Oldruitenborgh.

Geschiedenis kruispunten Mastenbroek

Polderbelangen Mastenbroek benaderde de IJsselacademie met een origineel idee: de geschiedenis van de negen kruispunten in de polder toegankelijk te maken op 'mobiele' wijze. Het gaat om de kruispunten met de namen De Papekop, 't Hanerik, De Prins, De Drie Bruggen, Kruisvliet, 't Vosje, 't Zieltje, De Boxem en Ruimzicht. Bezoekers kunnen via hun mobiele telefoon ter plekke informatie krijgen over het rijke erfgoed van de polder. Historicus Frits David Zeiler deed het archiefonderzoek en stuitte daarbij op tal van onbekende, intrigerende wetenswaardigheden. De presentatie van het project vond plaats op 18 januari 2013. Overigens kunnen de bevindingen van Zeiler in de toekomst als basis dienen voor allerlei andere toepassingen.

IJsseldelta in beeld

De IJsseldelta, globaal begrensd door de IJssel, het Ketelmeer, het Zwarte Meer en het Zwartewater, heeft in 2005 de status van Nationaal Landschap gekregen vanwege de zeldzame, soms unieke landschapskwaliteiten. Met haar rivierenlandschap, eeuwenoude polders, terpboerderijen, natuurgebieden in het kustgebied van de voormalige Zuiderzee en historische plaatsen aan de randen heeft deze prachtige zoetwaterdelta bijzondere natuur- en cultuurhistorische waarden.

In *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld* nemen auteur Jan Gulikers en fotograaf Ad van Halem de lezer mee op een ontdekkingsstocht langs de randen en door het hart van de delta. Aan de hand van foto's, vanaf land en water en vanuit de lucht, wordt duidelijk wat de IJsseldelta te bieden heeft en hoe de bewoners gedurende vele eeuwen tegen en met het water hebben gewerkt. Zij vormden het landschap om tot het cultuurlandschap zoals wij dat nu aantreffen.

De auteurs voerden met vele betrokkenen gesprekken over kansen en bedreigingen, mogelijkheden en beperkingen van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Veehouders, natuurbeschermers, historici, bestuurders, vertegenwoordigers van dorpsbelangen, van Waterschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer gaven hun visie op heden, verleden en toekomst van het gebied. Steeds weer opnieuw kwamen de dilemma's naar voren: hoe kan het gebied zich ontwikkelen terwijl de karakteristieke elementen en de bijzondere kwaliteiten behouden blijven en zelfs versterkt worden.

IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld ontsluit voor een breed publiek het unieke karakter van het gebied en bepaalt de lezer tevens bij de kwetsbaarheid en dus beschermwaardigheid van dit landschappelijk erfgoed. Wegens ziekte van auteur Jan Gulikers moest de presentatie van het boek in het voorjaar worden opgeschort; na zijn herstel volgde er op 5 december 2013 alsnog een feestelijke bijeenkomst bij Waanders In de Broeren in Zwolle, waarbij het inmiddels 500ste (!) exemplaar werd overhandigd aan gedeputeerde Theo Rietkerk.

De canon van Steenwijkerland

De uitgestrekte gemeente Steenwijkerland omvat, naast Steenwijk, in totaal meer dan 30 kernen, waaronder Blokzijl, Giethoorn, Kuinre, Oldemarkt, Sint Jansklooster, Vollenhove en Wanneperveen. Elk van die kernen heeft een eigen geschiedenis en dus een eigen identiteit. Doel van de boekpublicatie *De canon van Steenwijkerland. Veertig vensters op de geschiedenis van een gemeente* is recht te doen aan de grote verscheidenheid van het gebied. In veertig hoofdstukken, reikend van de prehistorie tot heden, wordt de veelbewogen, kleurrijke geschiedenis geschilderd van de gemeenschappen die anno 2013 samen de gemeente Steenwijkerland vormen.

Dit verleden biedt een bonte veelheid aan onderwerpen. Om een greep te doen: de kerstening in de Middeleeuwen, de turfwinning, de Tachtigjarige Oorlog, de havezaten, de eeuwige strijd tegen het water, de visserij, tot en met het ontstaan van de Noordoostpolder en de unieke beschermde natuurgebieden.

De canon van Steenwijkerland is rijk verlicht met deels nooit eerder gepubliceerd illustratiemateriaal, en laat in woord en beeld de historie zien van een gebied dat, bij alle diversiteit, toch één ondeelbaar verleden heeft. De publicatie werd gepresenteerd op 20 november 2013 in villa Rams Woerthe in Steenwijk.

Pachtgeschiedenis erven Kampereiland

Sinds de opening van het Ontmoetingscentrum *Ons Erf* op het Kampereiland in juni 1988 verschijnt er een driemaandelijks periodiek met de titel *Erfnummer*. De verspreiding vindt gratis huis aan huis plaats op het Kampereiland en in de Mandjeswaard, daarbuiten ook aan

belangstellenden in Kampen, IJsselmuiden en elders. In juni 2013 kwam *Erfnummer* 100 uit. Vanaf het eerste nummer publiceert auteur Geuje van der Linde beschrijvingen van de op het Kampereiland aanwezige erven. De gemeente Kampen is al vanaf de 14de eeuw eigenaar van alle gronden op het Eiland. De agrarische grond is opgedeeld in erven en wordt verpacht. Doordat het gebied steeds aangroeide, is het aantal erven ook toegenomen: van acht erven in 1432, tot 40 in 1594, 70 in 1794 en 100 in 1880. Dit zijn de oudere erven. Van der Linde, pachter (nu oud-pachter) van erf 47, heeft deze honderd oudste erven minutieus beschreven. Daarvoor is een veelheid aan bronnen geraadpleegd. Alle mogelijke literatuur die in de loop van de tijd is verschenen over het Eiland en zijn pachtgeschiedenis, soms in relatie met de algemene agrarische geschiedenis, werd bestudeerd. Belangrijke informatie werd verder gevonden in het Gemeentearchief van Kampen. Pachtvoorwaarden van vóór 1800, raadsnotulen vanaf de 18de eeuw, taxatierapporten en krantenartikelen vanaf 1830 zijn hiervan voorbeelden. Waardevol bleken de kaarten te zijn van de erven en de beschrijving van de oppervlakte van het erf door rentmeesterskantoor “De Stadserven”. Zeer bijzonder is dat Van der Linde, geholpen door Albert de Leeuw, erin slaagde om van elk van de honderd erven een stamreeks samen te stellen van de tegenwoordige pachter, teruggaand soms tot vóór 1600.

Essentieel element in Van der Lindes beschrijvingen is het interview met de pachters, oud-pachters en andere voormalige bewoners van de erven. Daarbij kwamen voorvallen uit de geschiedenis van het te beschrijven erf van soms meer dan honderd jaar geleden weer tot leven: niet alleen van het betreffende erf, maar van het hele gebied. Ook de verhouding met de eigenaar, de gemeente Kampen, kwam uit de verhalen beter naar voren dan ooit uit archiefbronnen zou zijn op te maken. Tussendoor, vaak in de vorm van kaderteksten, wordt ook het leven op de boerderij geschilderd, evenals de werkzaamheden en de veranderingen die er in de loop van de tijd plaatsvonden. De verhalen van de erven en hun pachters vormen een waardevolle aanvulling op *Pachters van de stadserven op het Kampereiland, 1432-1998* van J. Grooten, dat in 1998 uitkwam.

De IJsselacademie werkt aan een bundeling in boekvorm van de honderd erfbeschrijvingen. Geïllustreerd met een keur aan (historisch) fotomateriaal en kaarten zal er een prachtig naslagwerk ontstaan, van waarde niet alleen voor (oud-)bewoners van het gebied, maar ook voor onderzoekers en historici, nu en in de toekomst. De publicatie zal in de loop van 2014 het licht zien.

Stadswandelgids Zwolle: arm en rijk

Stadswandelingen zijn er in alle soorten en maten. Het perspectief dat auteur Marycke Naber voor haar wandelgids heeft gekozen, is vernieuwend en verrassend: als leidraad voor een wandeling door de binnenstad van Zwolle zijn de begrippen ‘arm en rijk’ genomen. *Van paupers en patriciërs. Wandelend langs arm en rijk in Zwolle*, zoals het manuscript heet, vestigt de aandacht op gebouwen en complexen die de verschillen tussen arm en rijk illustreren. Informatieve begeleidende teksten gaan in op zaken als de geschiedenis van de armenzorg, het onderwijs en de wetgeving op het gebied van de volkshuisvesting. Zelfs voor mensen die redelijk bekend zijn in het Zwolse straatbeeld biedt *Van paupers en patriciërs* een interessante, nieuwe kijk op de binnenstad.

De IJsselacademie probeert de financiering van dit project rond te krijgen. Zodra de benodigde fondsen geworven zijn, zal de gids in productie worden genomen.

Hooibergen in Oost-Nederland

Suzan Jurgens is één van de auteurs van *Hooibergen in Nederland*, het standaardwerk dat in 2008 bij de IJsselacademie verscheen. Inmiddels heeft zij een volgend manuscript voltooid: *Hooibergen in Oost-Nederland*. De wetenschappelijke kennis over het verschijnsel hooiberg is sinds 2008 aanmerkelijk gegroeid. Gebruik makend van de nieuwste inzichten gaat Jurgens in op de geschiedenis van de hooiberg sinds de Middeleeuwen, de verspreiding en typologie van de hooiberg in Oost-Nederland, de constructie en de gebruiksvormen van de verschillende typen hooiberg. Verder is er een hoofdstuk over stadshooibergen en over de modernisering die er in de jongste tijd aan de hooiberg zijn aangebracht. Ook voor dit project geldt dat de IJsselacademie zich sterk maakt voor het vinden van de financiering. Zodra dat is gelukt, zal het boek in productie worden genomen.

Wederopbouwarchitectuur Kampen

Op verzoek van de Afdeling Ruimtelijke Ordening van de gemeente Kampen heeft de IJsselacademie een publicatie over de wederopbouwarchitectuur binnen de Kamper gemeentegrenzen in voorbereiding. De architectuur uit de decennia vlak na de Tweede Wereldoorlog genoot lange tijd een matige reputatie. Pas de laatste jaren begint het inzicht door te breken dat de bouwkunst uit deze periode, met alle tekortkomingen die er zeker zijn, toch een belangrijke cultuurhistorische waarde vertegenwoordigt. De publicatie waar de IJA aan werkt, zal voor de gemeente een leidraad kunnen zijn bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten. Gedacht wordt ook aan het uitzetten van een fiets- en wandelroute en aan een educatieve component. Auteur Geraart Westerink heeft het manuscript afgerond; de publicatie zal in mei 2014 worden gepresenteerd.

Orgels in Overijssel

Hoewel er in het verleden wel is geschreven over de orgels in Overijssel, is er nooit een werk verschenen waarin het hele orgelpatrimonium in onze provincie aan bod komt. Dat is ook niet eenvoudig, omdat er tijdrovend systematisch onderzoek voor nodig is om alle bronnen op te sporen. *Orgels in Overijssel*, van de hand van auteur Auke Vlagsma, is het resultaat van een uitgebreid onderzoek in de archieven van steden en kerkdorpen, kerken en kloosters en van huizen en families. Als beginjaartal is 1450 gekozen, omdat uit het midden van de 15de eeuw contractstukken bewaard zijn gebleven van één van de Zwolse orgels. In zijn standaardwerk geeft Vlagsma niet alleen een compleet overzicht van alle historische orgels in Overijssel, maar ook van de orgelmakers die in Overijssel werkten, de organisten door de eeuwen heen en de belangrijkste restauraties. (Zie voor het digitaal dossier over dit project de website van de IJsselacademie: Geschiedenis>Lopende projecten>Digitale dossiers.)

Zodra de vereiste fondsen geworven zijn, zal de IJA het manuscript in productie nemen.

Digitale dossiers

De sectie geschiedenis presenteert op de website van de IJsselacademie enkele digitale dossiers. Zo'n dossier bevat een aantal vaste elementen: een korte omschrijving van het project, een vraaggesprek met de auteur(s), waarin de voorgeschiedenis, achtergrond en doelstelling van de onderneming worden uiteengezet, representatieve fragmenten uit het manuscript en een kleine selectie uit het illustratiemateriaal.

Het doel van de dossiers is meerledig. Ten eerste is het een goede zaak dat de bezoeker inzicht krijgt in de diversiteit van de projecten waaraan de Academie werkt. Ook bij de fondswerving kunnen de dossiers hun nut bewijzen omdat een potentiële sponsor zich nu op de site nader kan oriënteren op de aan hem gerichte subsidieaanvraag. En omdat er een mogelijkheid wordt geboden rechtstreeks te reageren, kan de bezoeker ook de helpende hand bieden: bijvoorbeeld als hij fotomateriaal in huis heeft dat mogelijk relevant is, of wanneer hij een suggestie heeft voor sponsoring.

Ondanks de beperkte menskracht waarover we per 2014 beschikken, is de hoop dat er weer enkele nieuwe digitale dossiers aan de website kunnen worden toegevoegd.

Steden onder vuur

Deventer, Kampen en Steenwijk waren in de Tachtigjarige Oorlog belangrijk voor zowel de Spaanse als de Staatse troepen. De eerste twee steden behoorden tot de zogeheten *frontiersteden*, die Holland en Zeeland moesten vrijwaren van aanvallen vanuit het oosten. Steenwijk lag op de verbindinglijn naar het noorden. Dat drie schrijvers, Willem Lanius, Splinter Helmich en Johan van den Kornput, (ieder voor één van deze plaatsen) een verslag hebben gegeven van de belegeringen, is uniek. Het stelt ons in staat de gebeurtenissen te volgen uit het gezichtspunt van drie mannen aan Staatse kant die deze belegeringen zelf intensief meebeleefden.

In *Steden onder vuur* presenteert auteur H. de Kruif de drie kronieken in een moderne, toegankelijke hertaling, voorafgegaan door een verhelderende inleiding en voorzien van een verklarende woordenlijst en een aantal fraaie illustraties. Overijsselse lezers kunnen, juist door die regionale, lokale invalshoek van *Steden onder vuur*, hopelijk weer in contact gebracht worden met een belangrijke, dramatische episode uit hun geschiedenis. (Zie voor het digitaal dossier over dit project: [Geschiedenis>Lopende projecten>Digitale dossiers.](#)) Zodra de benodigde fondsen zijn geworven, kan de IJA deze uitgave realiseren.

Belt-Schutsloot in 60 oude prentbriefkaarten

Steden en dorpen zijn in de afgelopen eeuw in rap tempo veranderd. Ook Belt-Schutsloot is hieraan niet ontkomen. Vele eeuwen was het dorp alleen via het water bereikbaar. Pas in 1929 kwam er een eenvoudig fietspad, dat vanaf Zwartsluis langs de Arembergergracht naar de Zandbelt liep. Vervolgens kwam er een pad dat vanaf de dam tussen Beukers en de Blauwe Hand naar de Schutsloot leidde. Het zou tot 1959 duren voordat Belt-Schutsloot met de buitenwereld werd verbonden door middel van een volwaardige weg.

Van oudsher was de turfwinning de belangrijkste bron van inkomsten voor het dorp. In het begin van de 20ste eeuw veranderde dat langzaam en kwamen er gemengde boerenbedrijfjes; er werd aan visserij en rietteelt gedaan. Na de aanleg van de eerder

genoemde weg brak voor Belt-Schutsloot de nieuwe tijd aan: enerzijds doordat mensen buiten het dorp gingen werken, anderzijds doordat recreatie en toerisme hun intrede deden. Veel van de oude huizen hebben plaats gemaakt voor nieuwe, grotere en moderne woningen. Oorspronkelijke bewoners trokken weg, mensen van buitenaf vestigden zich in het dorp. *Belt-Schutsloot en omgeving in 60 oude prentbriefkaarten* van auteur Jan Jonkman laat zien hoe Belt-Schutsloot er ongeveer vijftig jaar geleden uitzag. Aan de hand van de collectie kaarten – de vroegste dateren uit de jaren dertig van de vorige eeuw – wordt de lezer binnengevoerd in een wereld waar het vervoer nog grotendeels via het water ging en waar de kleinschalige landbouw nog de boventoon voerde. Beknopte bijschriften geven achtergrondinformatie. De volgorde van de beelden is zo gekozen dat de publicatie gebruikt kan worden als een wandelgids. Gedetailleerde routetekeningen laten zien wáár precies de historische opnames gemaakt zijn, zodat de wandelaar met eigen ogen kan vaststellen dat Belt-Schutsloot, ondanks alle veranderingen, nog steeds een beeldschoon stuk van Overijssel is.

De publicatie wordt in april 2014 gepresenteerd.

Uitgave memorandum Pieter Kapenga

Tijdens de Tweede Wereldoorlog weigerde hoofdagent Pieter Kapenga (1898-1982) mee te werken aan de wegvoering van de joden in de stad Kampen. Als gevolg van deze principiële opstelling belandde hij in de concentratiekampen Vught en Dachau. Kort na de Bevrijding en zijn terugkeer in Nederland legde Kapenga zijn ervaringen vast in een memorandum, dat in eerste instantie alleen bedoeld was voor zijn kinderen.

In samenspraak met de IJsselacademie werkt historicus en auteur Peter Sierksma, een kleinzoon van Kapenga, nu aan een uitgave van dit gedenkschrift. Het boek zal niet alleen de complete tekst van het memorandum bevatten, maar ook een uitgebreide inleiding en verantwoording, waarin de verzetsdaad van Kapenga in zijn juiste context wordt geplaatst, zowel op landelijk als op lokaal niveau.

Omdat Sierksma's onderzoek nog in volle gang is, valt er in dit stadium niets te zeggen over het moment van verschijnen van deze publicatie.

Zoutgeldkohier

De Overijsselse zoutgeldregisters van 1693/4 zijn een zeer waardevolle bron voor de geschiedschrijving van Overijssel. Dr. C. Trompetter heeft indertijd een begin gemaakt met de transcriptie en uitwerking van deze registers. Was het aanvankelijk de bedoeling om de kohieren in twee delen (Noord- en Zuid-Salland) in boekvorm uit te geven, de voorkeur wordt nu gegeven aan een digitale uitgave ineens en niet voor Salland alleen, maar ook voor Twente en het Land van Vollenhove. Omdat de werkzaamheden hieraan teveel beslag zouden leggen op de vaste, betaalde medewerkers zocht de IJA naar een vrijwillige kracht die deze specialistische taak kon uitvoeren en vond die in een oud-deelnemer aan de IJA-cursus paleografie voor beginners, Frouwien Rose. Met de aldus opgedane basiskennis van oud schrift heeft zij het project met voortvarendheid aangepakt. Controle en eindredactie van de

transcriptie wordt sinds 2013 uitgevoerd door een nieuwe vrijwilliger, Michiel van Wijngaarden. We streven ernaar om de kohieren in de loop van 2014 op de website te presenteren.

Geschiedenis Kampen III

De voorbereidingen voor het derde, afsluitende deel van de *Geschiedenis van Kampen* zijn in gang gezet. Twee Kamper historici, Jaap van Gelderen en Frits David Zeiler, zullen voor de 19de en 20ste eeuw de sociaal-culturele geschiedenis van de stad in kaart brengen. De term *sociaal-cultureel* moet hier in de breedst mogelijk betekenis worden verstaan: behalve het kerkelijk leven vallen hieronder uiteenlopende onderwerpen als onderwijs, armenzorg, verenigingsleven en het rijke spectrum aan kunst en cultuur. In samenhang bezien geven al deze thema's een beeld van het geestelijk leven dat er twee eeuwen lang in de stedelijke gemeenschap geheerst heeft, niet alleen in religieuze en politieke, maar ook in intellectuele en artistieke zin. Zodra de benodigde fondsen zijn geworven, kunnen de auteurs aan de slag.

Bronnenuitgave Waeijer

Voor de kennis van de 'ondergrondse' geschiedenis van de rooms-katholieke kerk in de 16de en 17de eeuw in het werkgebied van de IJA vormen de aantekeningen van de Zwolse priester Arnoldus Waeijer (1606-1692), *Nopende het Aerts-Priesterschap van Swolle*, een unieke bron. In 1917 werden deze aantekeningen door G.A. Meijer uitgegeven. De bronnenuitgave wordt door huidige onderzoekers nog veelvuldig geraadpleegd, maar is alleen in oude of speciale bibliotheekcollecties te raadplegen. De IJA wil een becommentarieerde heruitgave van deze bronneneditie verzorgen, waarbij de nieuwste inzichten omtrent de persoon en historische betrouwbaarheid van Waeijer, en een vergelijking van het oorspronkelijke handschrift met kopieën aan bod komen. Het historisch onderzoek voor deze heruitgave wordt uitgevoerd door drs. Mirjam van Velzen-Barendsen. Voor de hertaling tekent dr. H. de Kruif, voor de overzetting van de Latijnse fragmenten wordt nog naar een vertaler gezocht. Het werk vordert gestaag, maar over het jaar en de vorm van uitgave is nog niets besloten.

Tien IJA-titels gedigitaliseerd

Door de Stichting Bibliotheek.nl (BNL) is de IJsselacademie benaderd om te participeren in het pilotproject *Public Library Online*. Dat betekent dat leden van een openbare bibliotheek een digitale versie van tien IJA-publicaties kunnen lezen. Het gaat om de volgende titels: *Rembrandt in Zwolle* van Henk Heideveld, *Om het spel en de knickers* van Riek van der Wulp-Heutink, *Het geheim van de smid* van Wielent Harms, *Zij vielen rondom Zwolle* van J.L. Schotman, *Schokland verlaten* van Bruno Klappe, *Verzet en verlangen* van Tjirk van der Ziel, *Villa's, veestallen en fabrieken* van Geraart Westerink, *De thesaurus van Gramsbergen* van Ed. E. Kemperman, *Hooibergen in Nederland* van Suzan Jurgens, Marten Jansen en Wim Lanphen, en *Ter ere van de trouw* van Dirk Kok.

Dit project werd dus met succes in gang gezet en bekroond. Om technisch-financiële redenen kan de IJA in het vervolg echter niet verder participeren.

Provinciaal programma streekcultuur 2014-2016

Veel tijd was gemoeid met overleg met HCO en TwentseWelle als partners van de IJA in de uitvoering van het gesubsidieerde provinciale programma voor streekcultuur 2014 - 2016. Namens de sectie geschiedenis en traditie participeerden hierin Ewout van der Horst en Jos Mooijweer. Het overleg heeft geresulteerd in het ambitieuze en overkoepelende project Plattelandscultuur. Door middel van onderzoek, informatiebeheer en -voorziening en presentatie willen wij de kennis van dit zeer belangrijke, maar onderbelichte aspect van de Overijsselse identiteit verrijken, verbreden en verdiepen. Elke instelling brengt zijn specifieke expertise in en het spreekt vanzelf dat de IJA als onderzoeksinstituut hierin een wezenlijk aandeel heeft.

Overige werkzaamheden

Directeur Jos Mooijweer was ook voor de Academie actief buiten het kantoor in Kampen. Hij nam deel aan, verzorgde, sprak:

- Vollenhove, 19 januari op Oldruitenborgh, een causerie over de streek ter gelegenheid van de prijsuitreiking 'Kern met Pit' door de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij.
- Blokzijl, 25 januari, een rondleiding door de Grote Kerk, voor de Nationale Reisopera.
- In het HCO op 25 maart, lancering van de verbeterde versie van het platform *MijnStadMijnDorp*.
- In het stadhuis van Kampen op 18 juni: deelname aan de brainstormbijeenkomst over de Hanzedagen 2017.
- Bijdrage tekst (cultuurhistorie) voor informatiepanelen in Blokzijl, onthuld op 26 september.
- Overhandiging van het afschrift van het Vollenhoofse dijkrecht aan Marga Kool, dijkgraaf van waterschap Reest en Wieden, als opening van de tentoonstelling '650 jaar waterschapswerk' in het Cultuur Historisch Centrum Land van Vollenhove.
- Op 12 oktober (Overijsselse archeologiedag) in De Burght te Vollenhove.
- Internationaal congres immaterieel erfgoed over 'Cultural brokerage' in Brussel op 6 november.
- Afscheidsreceptie van Adriaan Buiks, contactambtenaar voor de IJA bij de provincie Overijssel, op 28 november.
- De pers was geïnteresseerd in alle projecten; de medewerkers gaven verschillende interviews aan journalisten van lokale en regionale media.

Per brief, telefoon en vooral per e-mail komen regelmatig verzoeken binnen van particulieren, organisaties en bedrijven om advies, informatie of medewerking op het terrein van streekgeschiedenis. We proberen hier zo snel en adequaat mogelijk op te reageren.

Het komt regelmatig voor dat ideeën of kant-en-klare manuscripten voor een publicatie worden aangedragen. Dit levert soms heel verrassend en bruikbaar materiaal op. Of een manuscript in het uitgavenplan wordt opgenomen hangt in de eerste plaats af van de beoordelingsresultaten van de inhoudelijke kwaliteit en vervolgens van de betaalbaarheid van de uitgave. Ook spreading van projecten over het werkgebied speelt een rol.

2.3. WERKGROEPEN

Werkverband Dialecten

Het werkverband kwam bijeen op 4 maart, 14 mei en 16 september.

De seizoensafsluitende bijeenkomst op 14 mei vond plaats in Genemuiden, waar Jannie Bakker een *culikuier* verzorgde aan de hand van haar verhaal “De oude Maeje”.

Het werkverband hield zich verder bezig met:

- het schrijven van teksten van de maand voor de website van de IJsselacademie: er werd een schema opgesteld, zodat iedereen een of twee keer aan de beurt komt;
- actuele columns;
- teksten voor de Overijsselse spreukenkalender 2014;
- het gebruik van de voorzetsels in, op en aan: ik woon Op Roevene, In Kampen, An de Sluus (naar aanleiding van een artikel in Onze Taal; onze bevindingen worden naar de auteur van dat stuk gestuurd);
- mien vader zei altijd... mien moeder zei altijd...: mooie, hilarische en diepzinnige uitspraken die in de familie gangbaar waren.

Elke vergadering was er ook ruimte voor informatie-uitwisseling.

Frits de Zwerver opstelwedstrijd voor scholieren

In 2013 organiseerde de IJA voor de dertiende keer de Frits de Zwerver Schrijfwedstrijd voor scholieren van 14 tot en met 18 jaar. Deze wedstrijd, die tot stand is gekomen op initiatief van oud-burgemeester van Hardenberg en oud-voorzitter van de IJA, dr. H. Smit, heeft tot doel de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog bij jongeren levend te houden. Het thema was dit jaar *Verlies, Verdriet, Verzet, Vrijheid*, een onderwerp waar 23 scholieren zich door lieten inspireren (zie ook pagina 10).

De drie prijzen werden uitgereikt aan Charlotte Polman uit Ommen (1), Anne Wijma (2) en Judith de Vries, beiden uit Zwolle (3). De feestelijke bijeenkomst vond traditiegetrouw plaats in het gemeentehuis van Hardenberg, op 26 april. Gastspreker was Karen Tessel, conservator van het Verzetsmuseum Amsterdam. Bij het samenstellen van dit jaarverslag leest de jury de opstellen voor de veertiende editie van de wedstrijd

2.4. CURSUSSEN

Zwolse Taal- en Cultuurcursus

Op 26 november werd begonnen met de twaalfde editie van de cursus Zwolse taal & cultuur. Deze cursus werd opnieuw gegeven door Minke Kraijer, met organisatieondersteuning van de streektaalconsulent. Er gingen dit jaar maar liefst 23 cursisten van start!

De projectleider streektaal verzorgde een gastles over de geografische en historische context van het Zwols. Verder waren er de volgende gastsprekers die het cultuurgedeelte van de cursus verzorgden: Bert Pierik over begraafplaats Bergklooster, Gerrit van Vilsteren: Frankhuis, Voorst en Westenholte, Bert Evenboer: Dieze, Aranka Wijnbeek: Stad in beeld

(inclusief een rondleiding door het Stedelijk Museum), Aranka Wijnbeek: Drie generaties Wijnbeek, Paul Harmens: Tweede Wereldoorlog, en Bernadet Edskes: Natuurhistorie van Zwolle.

Zie voor de overige streektaalcursussen: pagina's 20 en 21.

3. PUBLICATIES

3.1. UITGAVEN VAN DE IJSSELACADEMIE

Publicatienummer:

- 234 *Tuinen en parken in Vollenhove*, Jan B. Wester (2013)
- 235 *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld*, Jan Gulikers (auteur), Ad van Halem (fotograaf) (2013)
- 236 *Kijkwijzer. Landgoedluiken in Overijssel*, Ewout van der Horst (2013)
- 237 *De canon van Steenwijkerland. Veertig vensters op de geschiedenis van de gemeente*, H. Spreen, J.A. Steenstra e.a. (red.) (2013)

3.2. OVERIGE PUBLICATIES

In het digitale blad Kopstokken (www.kopstokken.nl) legt Philomène Bloemhoff elke keer de betekenis van een oud woord uit. Dit jaar kwamen de volgende woorden aan de orde: *seins*, *planteit*, *maolen*, *uulkeblattie*, *römpend* en *taamper*. Op de Overijsselse Spreukenkalender van 2015 zullen de artikeltjes ook te vinden zijn.

Bloemhoff-de Bruijn, Ph., “Elsien kumm’ries gauw van ’t Faarken. Taalvariatie in het land van Vollenhove”. In: Spreen, H. e.a. (red.), *De canon van Steenwijkerland. Veertig vensters op de geschiedenis van de gemeente. Kampen (Ijsselacademie) 2013*, p. 92-95.

Horst, E. van der, “Cultuurhistorische canons: van hype tot genre”, in: *Jaarboek Twente 2014*, p. 111-118.

Jans, E., E. van der Horst, en R. Kemper Alferink, *Boerderijen in Salland* (Bathmen 2013).

Kummer, J., “Inboedel”. In: *Kamper Almanak 2013*, p. 350-357.

Mooijweer, Js., “Ontdekking middeleeuws afschrift dijkrecht van Vollenhove”. In: *MijnStadMijnDorp Online Magazine 1* (2013) nr. 2.

3.3. VOORRADIGE UITGAVEN EIND 2013

Zie ook www.ijsselacademie.nl

nr. REGIONALE GESCHIEDENIS

- 2/4 *Bijdragen uit het land van IJssel en Vecht* (1977-1981)
 - 16 *Bibliografie ‘Kampen en omgeving’*, F.T. Bijlsma (samenst.) (1983)
 - 21 *Lijst van leemten in de kennis van de geschiedenis van Overijssel*, 2de druk (1983)
 - 25 *‘Van scheurmakers, onruststokers en geheime opruijers...’ De Afscheiding in Overijssel*, Freek Pereboom e.a. (red.) (1984)
 - 26 *Waterig Nederland. Historische schets van een Noordwestoverijssels dorpje in de 19de eeuw*, T.R. Stegeman (1984)
 - 30 *Fragmenten. Joods leven in Zwolle en omgeving*, J. van Gelderen (red.) (1985)
-

- 31 *Dienen an de diek* (werkervaringen aan de IJsseldijk), 4de druk, Bertus van den Bremen (1986)
- 32 *Een orgel jubileert* (orgelhistorie van Genemuiden), H. Beens (1985)
- 41 *Herinneringen aan de Kiefkamp*, T.R. Stegeman (1986)
- 44 *Namen in de Noordoostpolder*, H. Scholtmeijer, 2de, aangevulde druk (2001)
- 47 *Windesheim, portret van een dorp*, A. Eikelboom (1987)
- 55 *Herman Willem Daendels (1762-1818)*, F. Pereboom en H.A. Stalknecht (red.) (1989)
- 57 *Opus 3. Restauratiejournaal 1986-1987*, H. Beens (1989)
- 65 *Waterschapsboek Kamperveen*, dl. III, K. Schilder (1990)
- 66 *Uit gelezen kranten* (twee eeuwen regionaal nieuws), H.A. Stalknecht (1990)
- 76 *Het stadhuis van Hasselt*, J. ten Hove (1993)
- 77 *Geschiedenis van Kampen*, dl. I, H.J.J. Lenferink (red.) (1993)
- 78 *Veldnamen in Heerde*, D. Otten (1993)
- 80 *Negen heit de klok. Anderhalve eeuw openbare orde en veiligheid in de gemeente Epe (±1800 - 1940)*, B. van den Bremen (1993)
- 81 *Historische bibliografie Hattemiana*, H.J. Veldkamp (1993)
- 83 *Obadja's gangen over Urk. De geschiedenis van de hervormde jongelingsvereniging (1930-1943)*, F. Pereboom (1994)
- 87 *Omarmd door IJssel en Zwartewater. Zeven eeuwen Mastenbroek*, (3de, ongew. druk) F. Pereboom, J. Kummer, H. Stalknecht (2000)
- 88 *VtV 1895-1995. Een eeuw Deventer volkshuisvesting in ontwikkeling*, J. ten Hove (1995)
- 97 *Hier is alles rustig, alleen ... Een briefwisseling in het laatste oorlogsjaar*, bewerkt door W.H. de Jong (1997)
- 100 *De zusteren van Sanct-Agnetenhuus. De geschiedenis, materiële cultuur en spiritualiteit van het Kamper Agnietenconvent*, F. van der Pol en M. Smit (1997)
- 109 *Zwolle in het voetspoor van de Moderne Devotie. Stadswandeling en fietsroutes*, T. Hendrikman en R. van Dijk (1998)
- 115 *De Horte. Een beeld van een huis*, F. D. Zeiler en J. Lensink (1999)
- 116 *In eenen aangenamen oord... Een bundel opstellen bij 700 jaar Hattems stadsrecht*, 2de herziene en aangevulde druk, G. Kouwenhoven, F. Pereboom en J. Kummer (red.) (1999/2006)
- 118 *Bedeeld en welgedaan* (de armvoogdij van Scheerwolde), Js. Mooijweer (1999)
- 119 *Hink-Stap-Sprong door de petite histoire van Kampen en IJsselmuiden*, H. Wiersma (1999)
- 120 *Samenleven in het nieuwe land. Een schets van de sociale, culturele en geestelijke ontwikkelingen van de Noordoostpolder 1942-1970*, T. Flokstra (2000)
- 122 *Sporen van verplaatsing. Honderd jaar nieuwkomers in Overijssel*, G. Mak (2000)
- 125 *Zwolse herinneringen aan de jaren 1938-1945*, J. Louwen, Zwolse Historische Reeks, dl. I (2000)
- 128 *De vruchten van de wijngaard. Een bloemlezing uit de schriftelijke nalatenschap van Freek Pereboom (1942-1999)*, J. Kummer, e.a. (red.) (2000)
- 132 *Jonker op de Heerenbrink onder Lierderholthuis* (briefwisseling tussen twee landjonkers, van 1734-1773), G.A. Hutten (2000)
-

-
- 136 *Zij vielen rondom Zwolle. Geallieerde piloten en hun vliegtuigen, 1940-1945*, J.L. Schotman (2001)
- 137 *Van hulpkerk tot geloofsgemeenschap. Een geschiedenis van de Heilig Hart van Jezus parochie in Lemelerveld (1874-1999)*, P. Huysmans (2001)
- 138 *Over de geschiedenis van het platteland van Overijssel (1500-1850). Elf studies*, C. Trompetter, J. Luiten van Zanden (2001)
- 143 *Geschiedenis van Kampen. "Zij zijn Kampers..."*, dl. II, J. van Gelderen, J. ten Hove en F.D. Zeiler (2001)
- 147 *Overijssels Watersnood. Een heruitgave van het verslag van de ramp van 1825*, J. ter Pelkwijk (2002)
- 152 *Het ootmoedig fundament van Diepenveen. Zeshonderd jaar Maria en Sint-Agnesklooster 1400-2000*, W. Scheepsma en T. Hendrikman (red.) (2002)
- 153 *Tweezaam? Een historisch-demografisch onderzoek van Schokland en Urk*. A.K. Bootsma, E.S. Bootsma en R. Bootsma-Halma (2002)
- 158 *Leven met het water in de IJsseldelta. Een waterschapsgeschiedenis*, W. Coster (2002)
- 164 *"Uit den ash kolk der vergetelheid". Geschiedenis van de stad Hasselt 1252-2002*, W. Coster en Js. Mooijweer (2003)
- 169 *Een mooi geloof. Katholieken in Salland vanaf de Reformatie tot 2000*, T.H.M. van Schaik (2003)
- 173 *Bestuursstructuur en schriftcultuur. Een analyse van de bestuurlijke verschriftelijking in Deventer tot het eind van de 15de eeuw*, J.F. Benders (2004)
- 174 *Verslaggever in Kampen. Schetsen en herinneringen van een oud-journalist*, H. de Koning (2004)
- 177 *Van klooster tot Theologisch Instituut. De geschiedenis van een voormalig Kamper kloostercomplex*, F. van der Pol en G.D. Harmanny (2005)
- 178 *ESKAF blijft verrassen. Een overzicht van recente vondsten*, W. Spitzen en A. Verschuuren (2005)
- 179 *Deventer Blik. Geschiedenis van arbeidsmigranten in een Nederlandse industriestad (1945-1990)*, E. van der Horst (2005)
- 180 *Vollenhove, stad en vermaarde zonen. Negen opstellen bij de viering van 650 jaar stadsrecht*, diverse auteurs (2005)
- 181 *Middeleeuws Genemuiden. De vroegste geschiedenis van een stad in Overijssel*, A. Heutink (2005)
- 192 *De mens en kunstenaar Hildo Krop*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 1, W. Heij (2006)
- 193 *Rembrandt in Zwolle. Verkenningen van een kunstenaar*, H. Heideveld (2006)
- 194 *Veldnamen in Voorst. Geschiedenis, naamsverklaring en atlas*, D. Otten (2006)
- 195 *Theater aan de IJssel. Een geschiedenis van de Deventer Schouwburg*, J. Paardekooper (2006) (gebonden editie)
- 195 *Theater aan de IJssel. Een geschiedenis van de Deventer Schouwburg*, J. Paardekooper (2006) (paper back)
- 196 *Ter ere van de trouw. Hofmakerij in Staphorst in historisch perspectief*, D. Kok (2006)
-

- 197 *Leven in Blankenham. Een Overijsselse plattelandsgemeenschap in het tijdvak 1650-1850*, T. de Graaf (2006)
- 198 *De veelzijdige glazenier Willem Bogtman (1882-1955)*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 2, H. Spreen (2007)
- 199 *Compendium van het Overijssels recht vóór 1811*, E.D. Eijken (2007)
- 200 *De Ambelt. Van teringkantoor tot expertisecentrum (1907-2007)*, E. van der Horst (2007)
- 202 *Van mis tot muze. De bebouwingsgeschiedenis van Vloeddijk 38*, G. Westerink (2007)
- 203 *Moderne devoten in monnikspij. Klooster en Colligatie van Sibculo 1406-1580*, diverse auteurs; R. van Dijk, M. Vonk en T. Hendrikman (red.) (2007)
- 204 *Overijsselse streekdrachten. Weerspiegeling van voorbije mode*, W. Harms (2008)
- 206 *Hooibergen in Nederland. Geschiedenis en behoud van een agrarisch cultuurmonument*, S. Jurgens, M. Jansen en W. Lanphen (2008)
- 207 *Een botter in oude luister hersteld. Visserij in Vollenhove*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 3, M. Traast-Bos (2008)
- 208 *Verzet en verlangen. Het platteland in de greep van mkz en stedeling*, T. van der Ziel (2008)
- 209 *Stad in de steigers. Stadsvernieuwing in Kampen vanaf de jaren zeventig van de twintigste eeuw*, G. Westerink (2008)
- 210 *De thesaurus van Gramsbergen. Een 17de-eeuws medisch handschrift ontsloten*, dr. Ed.E. Kemperman (transcriptie/vertaling); A.I. Bierman, Th.C.M. Kemperman, Js. Mooijweer e.a. (red.) (2009)
- 211 *Boerderijnamen in Voorst. Lexicon van ruim 900 boerderijnamen uit de periode 800-2000*, D. Otten met foto's van M. Hogeboom (2009)
- 212 *Beelden in beeld I*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 4, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2009)
- 213 *Schokland verlaten. Een reconstructie van de ontvolking in 1859*, B. Klappe en W. Veer (2009)
- 215 *Kerk aan de overkant. Gereformeerden in IJsselmuiden en Grafhorst (1835-1985)*, H. Reenders (2009)
- 220 *Beelden in beeld 2*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 5, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2010)
- 221 *Tekenend voor Kampen. De gemeente Kampen in een reeks van vijftig prenten*, H. van der Horst en G. Westerink (2010)
- 222 *Ontmoetingsplaats van verhalen. Het Gemeentearchief Steenwijkerland*, J. de Kruyf (2011)
- 223 *Beelden in beeld 3*, Kunst en cultuur in Steenwijkerland, dl. 6, Commissie Beeldende Kunst gemeente Steenwijkerland, eindredactie W. Heij (2011)
- 225 *Ontmoetingsplaats van verhalen. Het streekrechivariaat Noordwest-Veluwe*, J. de Kruyf (2011)
- 226 *Overijsselse waterstaat in de kaart gekeken*, D.M. van der Schrier (2011)
- 227 *Binnen de poorten. Ontstaan en ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad van Kampen*, Marcel R. van Winsen, Hugo J. van Velzen (2012)
-

-
- 228 *Dwargarbeid in Staphorst. Joodse werkkampen in Staphorst en Rouveen*, G.J. Westhoff (2012)
- 229 *Armenzorg en nabuurschap. De Armvoogdij Muggenbeet*, Jos Mooijweer (2012)
- 230 *Het dorp dat er niet had moeten komen. Mariënheem 75 jaar een bloeiende gemeenschap*, Theo van Mierlo (2012)
- 231 *Een perfecte lantcaerte van Overijssel. De kaarten van Overijssel door Nicolaas ten Have in het licht van hun tijd*, Clemens M. Hogenstijn (2012)
- 233 *Grensgang. Een historische reis langs de randen van Overijssel*, Jan ten Hove (2012)
- 234 *Tuinen en parken in Vollenhove*, Jan B. Wester (2013)
- 235 *IJsseldelta. Nationaal Landschap in beeld*, Jan Gulikers (auteur), Ad van Halem (fotograaf) (2013)
- 236 *Kijkwijzer. Landgoedluiken in Overijssel*, Ewout van der Horst (2013)
- 237 *De canon van Steenwijkerland. Veertig vensters op de geschiedenis van de gemeente*, H. Spreen, J.A. Steenstra e.a. (red.) (2013)

STREEKTAAL EN LITERATUUR

- 14 *Regels veur et weer en nog een heleboel meer*, 13de druk, Klèùsien uut Zalk (1999)
- 24 *De spokende kleeuwagen* (volksverhalen), 2de druk, Klèùsien uut Zalk (1984)
- 27 *Wanneer bin ie riepe...* (cursiefjes, n.a.v. de literaire wedstrijd 1984) (1986)
- 37 *Doake* (verhalen en gedichten in het dialect van Genemuiden), H. Beens, J. Kaspersma en G. Mateboer (1986)
- 38 *Achter de tonge* (poëzie in het dialect van Genemuiden), J. Kaspersma (1986)
- 40 *Jan in de zak* (streekreceptenbundel) (1987)
- 46 *De aandere wereld* (eenacters, n.a.v. de literaire wedstrijd 1986) (1987)
- 60 *Is 't noe dat 't pas begint?* (verhalen voor kinderen, n.a.v. de literaire wedstrijd 1988) (1989)
- 61 *Woordenlijst van het dialect van Kuinre*, R. Kamman (1990)
- 67 *De vliegende slonde* (sprookjesbundel n.a.v. de literaire wedstrijd 1990) (1991)
- 86 *Om het spel en de knickers. 495 kinderspelen uit de jaren veertig en vijftig* (uit Genemuiden), R. van der Wulp-Heutink (1994)
- 90 *De Keuze* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 1994) (1995)
- 98 *Pluzen* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 1996) (1997)
- 101 *Meinsn*, R. van der Wulp-Heutink (1997)
- 108 *Het dialect van Ommen. Klank- en vormverschijnselen*, Ph. Bloemhoff-de Bruijn (1998)
- 114 *Pas op veur de boezekerel!* (griezelverhalen en -gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 1999)
- 123 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten*. Afl. 1: Het Huis-A, H. Scholtmeijer (2000)
- 127 *De dialecten van Groot-IJsselmuiden. Klank-en vormleer*, J.J. Spa (2000)
- 131 *Dit is wat ik heb gevonden. De poëzie van Overijssel, bronnenboek*, G. Bartels-Martens (samenst) (2000)
- 139 *Grenzen* (verhalen en gedichten n.a.v. de literaire wedstrijd 2000) (2001)
-

- 141 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten*. Afl. 2: Het Huis-B, H. Scholtmeijer (2001)
- 146 *Woordenboek van de Overijsselse dialecten*. Afl. 3: Het Huis-C, H. Scholtmeijer (2002)
- 149 *Het beste van Broos. Verhalen van Broos Seemann* (2002)
- 150 *Naober in Salland. Belevenissen van een stadse frats op het platteland*, A. Guldmond (2002)
- 151 *Misdaad en zo. Verhalen over misdaad in dialect*, diverse auteurs (2002)
- 156 *Water, werk, woorden. Vier vaktalen uit het westen van Overijssel*, H. Scholtmeijer, (2002)
- 157 *Uus van water en wind. gedichten uut et land van de iessel*, G. Pleiter (2002)
- 162 *Naobers. Verhalen en gedichten in de Nedersaksische streektalen*, diverse auteurs (2003)
- 163 *Achtersteveuren water drinken en andere huusmiddelties*, Werkverband Dialecten (samenst.) (2003)
- 171 *De dialecten van Kallenkote, Steenwijk en Steenwijkerwold. Klank- en vormleer*, J.J. Spa (2004)
- 176 *Meer geliek as eigen. Gedichten*, J. Bakker (2005)
- dvd *Utsprèken!* Diverse popartiesten uit het werkgebied van de IJA (muziek, clips, verhalen) (2006)
- 182 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten*. Afl. 4: De Wereld-A, H. Scholtmeijer (2006)
- 183 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten*. Afl. 5: De Wereld-B, H. Scholtmeijer (2006)
- 184 cd *De kikker en andere verhalen*, G. Akkerman-Koobs (taal Staphorst) (2006)
- 185 cd *Mei in de polder* (gedichten en enkele verhalen), D. Kasper-van Dijk (taal Kampen) (2006)
- 186 cd *De tabaksdoze en andere Urker verhalen*, K.J. Romkes (taal Urk) (2006)
- 187 cd *Lief Dagboek* (gedichten en verhalen), G. van der Waarde-Nikkels (taal Bathmen) (2006)
- 188 cd *Spetter!* (verhalen), F.A. Weijs (taal St. Jansklooster) (2006)
- 189 cd *Meisuurties* (gedichten en verhalen), F. Woltman-Groen (taal Giethoorn) (2006)
- 190 cd *Ofgelaeden treinen* (verhalen en gedichten), R. van der Wulp-Heutink (taal Genemuiden) (2006)
- 191 cd *Kraggenlaand* (verhalen en gedichten), K. Würsten (taal Zwartsluis/Hasselt) (2006)
- 201 *Mit valen en opstaon. Mien jongesjaoren in De Sluus*, H. Klomp (2007)
- 205 *Keenderbiebel in de taal van thuus*, T. van Buren (2008)
- 214 *Löslaoten*, F.A. Weijs-Kroek (2009)
- 216 *Op zien Zwols. Woordenboek van de Zwolse taal*, M. Kraijer, D. Visscher e.a. (red.) (2009)
- 217 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten* Afl. 6: De Mens-A, H. Scholtmeijer (2010)
- 218 *Woordenboek van de Overijsselse Dialecten* Afl. 7: De Samenleving-A, H. Scholtmeijer (2010)
-

- 224 *De dialecten van centraal-Salland: Raalte, Heino en Lemelerveld*. Klank- en vormleer, J.J. Spa (2011)
- 232 *Anderhalve eeuw Zwols. Vocaalveranderingsprocessen in de periode 1838-1972*, Philomène Bloemhoff-de Bruijn (2012)

NATUUR EN LANDSCHAP (FLORA EN VEGETATIE)

- 11 *Houtsingels in Staphorst*, J. v.d. Berg e.a. (1984)
- 28 *Het landschap rond Genemuiden*, W.J. Drok (1985)
- 35 *Vogels in de IJsseldelta*, G.J. Gerritsen e.a. (1986)
- 79 *Zeven Sallandse landgoedbossen. Een botanische beschrijving*, L.J. Dijkstra (1993)

BROCHURES

- 999 *Windesheim, rentambt en dorp*, F.D. Zeiler (1992)
- 998 *Arbeid der liefde, aan arme natuurgelovigen bewezen*, J.D. Wildeboer (1995)
- 997 *Een bössie uien en een kilo jappels. Wat wel en wat niet verandert in het West-Overijssels*, G. Kinds (2001)

REPERTORIA op de artikelen verschenen in huisorgaan *IJsselacademie*

Jaargangen 1977-1992

Jaargangen 1992-2002

Vergelijking rekeningcijfers met begrotingscijfers

	Rekening 2012	Begroting 2012	Afwijking voordelig	Afwijking nadelig
Baten				
Subsidie provincie Overijssel	128.997	149.120		20.123
Subsidie gemeenten	102.030	103.451		1.421
Financieringsbaten	5.685	0	5.685	
Overige baten (afwikkeling GOS)	1.259		1.259	
Donaties	14.533	16.500		1.967
Sponsoring bedrijfsleven	0	5.500		5.500
Doorberekende uren *	132.235	94.802	37.433	
	-----	-----	-----	-----
	384.739	369.373	44.377	29.011
Lasten				
Personeelskosten	316.113	314.048		2.065
Bureaunkosten	23.062	26.150	3.088	
Overige kosten organisatie	11.391	25.050	13.659	
Onderzoekskosten werkgroepen	4.125	4.125		
	-----	-----	-----	-----
	354.691	369.373	16.747	2.065
Eindresultaat exclusief uitgeverij	30.048		30.048	
Exploitatieresultaat uitgeverij	-39.476			

Eindresultaat	-9.428			
Totale bedrijfsvoering	=====			

* De doorberekende uren zijn voor een bedrag van € 17.992 ten laste gebracht van de uitgeverij.